

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SAKO A JEHO VARIACE- KOMPLEX
SUIT AND ITS VARIATIONS- COMPLEX

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146088206

LIBEREC 2007

VERONIKA RUBANINSKÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

Katedra designu

Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika RUBANINSKÁ**

Studijní program: **B3107 Textil**

Studijní obor: **Textilní a oděvní návrhářství**

Název tématu: **Sako a jeho variace - komplex**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- 1) Inspirace - sako jako vrchol krejčovského umění.
- 2) Vývin a vývoj stříhové konstrukce a dobových variant.
- 3) Hledání nových stříhových možností v kombinacích materiálů a technologiích.
- 4) Materiálové zkoušky, stříhový postup a jeho modelace.
- 5) Realizace kolekce sak.

VP9/07Tb

KJE/TON

POA.

obr., tab.

Anotácia

Pánske sako sa považuje za vrchol krajčírskoho umenia. Už celé storočie, od času čo ho poznáme po jeho dlhej evolúcii v dnešnej podobe, sa jeho zovňajšok nemení. Pánske sako sa vyvíjalo viac ako 400 rokov, čiže krajčíri ktorí sa na ňom podieľali, doviedli komplex entít, ktorými sú technológia a konštrukcia, do absolútnej kvality.

Okrem vyššie spomínaných parametrov sa v dnešnej dobe kladie veľký dôraz na materiál a estetické spracovanie „vnútra.“ V butikoch a salónoch stoja tieto krajčírské skvosty jednoliato ako vojaci v uniforme. No keď sa im pozrieme do „žalúdka“, až vtedy zistíme akú nádheru v sebe skrývajú. Každé je iné, podľa jeho značky. Vo vnútornej kráse sa obchodníci priam pretekajú. Luxusné vypracovanie podšívky, členené do rôznych tvarov lemovaných ozdobnými stuhami, so zakomponovanými vreckami rozličných druhov umocnených prešivaním, štepovaním, vyšivaním. Veľkú rolu hrá farba a kompozícia.

Pánske sako hovorí zvnútra. Dámske zvonku. Žene v spoločnosti muža je prisúdená úloha vystavovať sa na obdiv. Preto na rozdiel od pánskych odevov, kde sú zaužívané tmavé a neutrálne farby, jej oblečenie je veľmi variabilné z hľadiska farieb, materiálov a ozdôb.

Mojím zámerom bolo vytvorenie kolekcie kde sa nenápadne prelínajú dámske prvky s pánskymi na jednej materiálovej a farebnostnej úrovni a aby sa tento formálny odev posunul z klasickej línie do extravagantnej variácie.

Anotation

Man's suit is supposed to be the top of the tailors art. During the whole century, since the time we know it after it's long evolution until today's face, it does not change itself anymore. The suit has been developing more than 400 years. Tailors who have been developing it has brought the technology and pattern to the greatest quality.

Apart from the higher mentioned parameters, quality of a fabric and lining is also very important. These „tailor's kings“ stay like soldiers in a shopwindow. On the other side, if we look inside the suit, we can see what kind of luxury it hides there. Every suit is different, it depends on its mark. This is a great competition between traders. We can see luxurious devise of lining shaped to the various kinds of shapes, decorative banding, various kinds of pockets with decorative seems and materials. Colour and composition is sort of most important things.

Man's suit talks from inside. Woman's from outside. Woman accompanied with a man is like a wonder, supposed to be admired. Consequently, woman's clothes are much more variable from the view of colour, material and accesories than man's. Man's cloth is rather darker and achromatic.

My idea was creating of a collection where men a women elements penetrate each other at one line of material and colour that the formal cloth move itself from the classic line to the extravagant variation.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená *diplomová (bakalářská)* práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

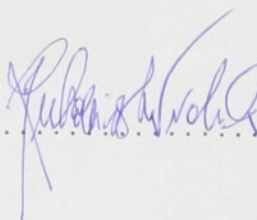
Souhlasím s umístěním *diplomové (bakalářské)* práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou diplomovou (*bakalářskou*) práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé diplomové (*bakalářské*) práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé diplomové (*bakalářské*) práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své diplomové (*bakalářské*) práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci, dne 8.1. 2007

.....

Podpis

Obsah

1 Úvod	1
2 História a vývin umenia	2
2.1 Prírodný úžitok	2
2.1.1 Slnko a oceán	2
2.2 Umenie / kresba	2
2.2.1 Slnko a oceán	2
2.3 Podmienky mužských a ženských prvkov	2
2.3.1 Prvok: svetová vojna a jej následky	2
2.3.2 George Sand	2
2.3.3 Oso: Chanel	2
3 Sako a jeho variácie-komplicy	3
3.1 Základná konštrukcia pleteného saka	3
3.1.1 Posledný, bočný a zádný	3
3.1.2 Rúbik	3
3.2 Základná konštrukcia džínsového saka	3

PodĎakovanie

Na tomto mieste chcem poďakovať vedúcej svojej bakalárskej práce Doc. Emilie Frýdeckej Ak. mal. za čas ktorý mi pri realizácii tejto práce i počas celého štúdia venovala. Ďalej Alešovi Tomisovi za zhotovenie profesionálnych fotografií.

Obsah

1 Úvod.....	6
2 História a vývoj saka.....	7
2.1 Pánsky oblek.....	7
2.1.1 Sako dnes.....	8
2.2 Dámsky kostým.....	9
2.2.1 Sako dnes.....	9
2.3 Prelínanie mužských a ženských prvkov.....	10
2.3.1 Prvá svetová vojna a jej následky.....	10
2.3.2 George Sand	10
2.3.3 Coco Chanel.....	10
3 Sako a jeho variácie-komplex.....	11
3.1 Základ konštrukcie pánskeho saka.....	12
3.1.1 Predný, bočný a zadný	12
3.1.2 Rukáv.....	13
3.2 Základ konštrukcie dámskeho saka.....	14
3.2.1 Predný a zadný diel.....	14
3.2.2 Rukáv.....	15
3.3 Použitý materiál.....	16
3.3.1 Základné materiály.....	16
3.3.2 Výstužné a výplňové materiály.....	18
3.3.3 Drobná príprava.....	18
3.3.4 Spôsob údržby.....	18
4 Jednotlivé modely.....	19
4.1 Model č. 1- pánsky.....	19
4.1.1 Návrh.....	20
4.1.2 Technický náčrt.....	21
4.1.3 Konštrukčné riešenie- členenie podšívkového predného dielu a konštrukcia goliera.....	22
4.1.4 Technologický postup.....	23
4.1.4.1 Príprava dielov k montáži.....	23
4.1.4.2 Montáž látkového a podšívkového trupu, montáž fazónových krajov a goliera, montáž rukávov a zapravenie dolného kraja.....	24
4.1.5 Fotodokumentácia.....	25
4.2 Model č. 2- pánsky.....	29
4.2.1 Návrh.....	30
4.2.2 Technický náčrt.....	31
4.2.3 Konštrukčné riešenie.....	32
4.2.3.1 Modelovanie predných povrchových dielov.....	32
4.2.3.2 Členenie predných podšívkových dielov.....	33
4.2.4 Technologický postup.....	35
4.2.4.1 Príprava dielov k montáži.....	35
4.2.4.2 Montáž látkového a podšívkového trupu, zapravenie prieramkov a dolného kraja.....	35
4.2.5 Fotodokumentácia.....	36
4.3 Model č. 3- dámsky.....	40

4.3.1 Návrh.....	41
4.3.2 Technický nákres.....	42
4.3.3 Konštrukčné riešenie.....	43
4.3.3.1 Modelovanie základného strihu.....	43
4.3.3.2 Modelovanie rukáva.....	44
4.3.3.3 Vymodelované predné diely a konštrukcia goliera.....	45
4.3.3.4 Vymodelované zadné diely a rukáv.....	46
4.3.4 Technologický postup.....	47
4.3.4.1 Príprava dielov k montáži.....	47
4.3.4.2 Montáž látkových a podšívkových dielov s límcom a dolnými dielami.....	47
4.3.5 Fotodokumentácia.....	48
4.4 Model č. 4- dámsky.....	51
4.4.1 Návrh.....	52
4.4.2 Technický nákres.....	53
4.4.3 Konštrukčné riešenie.....	54
4.4.3.1 Modelovanie základného strihu.....	54
4.4.3.2 Vymodelované predné diely.....	55
4.4.3.3 Vymodelované zadné diely.....	56
4.4.4 Technologický postup.....	57
4.4.4.1 Príprava dielov k montáži.....	57
4.4.4.2 Montáž látkových a podšívkových dielov s límcom a dolnými dielami.....	57
4.4.5 Fotodokumentácia.....	58
4.5 Model č. 5- dámsky.....	60
4.5.1 Návrh.....	61
4.5.2 Technický nákres.....	62
4.5.3 Konštrukčné riešenie.....	63
4.5.3.1 Modelovanie základného strihu.....	63
4.5.3.2 Modelovanie rukáva.....	64
4.5.3.3 Vymodelované diely.....	65
4.5.4 Technologický postup.....	66
4.5.4.1 Príprava dielov k montáži.....	66
4.5.4.2 Montáž látkových a podšívkových dielov a rukávov.....	66
4.5.5 Fotodokumentácia.....	67
4.6 Model č.6- dámsky.....	69
4.6.1 Návrh.....	70
4.6.2 Technický nákres.....	71
4.6.3 Konštrukčné riešenie.....	72
4.6.3.1 Modelovanie základného strihu.....	72
4.6.3.2 Vymodelované predné diely a konštrukcia opasku.....	73
4.6.3.3 Vymodelovaný zadný diel a konštrukcia goliera	74
4.6.4 Technologický postup.....	75
4.6.4.1 Príprava dielov k montáži.....	75
4.6.4.2 Montáž látkových a podšívkových dielov, šály a opasku.....	75
4.6.5 Fotodokumentácia.....	76
5 Záver.....	79

1 Úvod

V roku 1922 spisovateľka Emily Post vyjadrila čo pomenovala termínom „extrémne Americké sako“ v jej vplyvnej príručke spoločenskej etikety:

„Budete to vidieť všade, v každom veľkomeste, hlavnej ulici každého mesta, na drevenej promenáde pozdĺž morskej pláže a v prímorských letoviskách, dokonca vo vzdialených farmách na dedinách. Ono to prichádza aby ťa to zasiahlo do tváre rok po roku vo všetkých ohromujúcich variáciách: pásová línia, línia pod pazuchou, falošné malé opasky a manžety, nohavice tak úzke že sa obávaš ich praskotu pred vlastnými očami, vrecká umiestnené v akejkoľvek pozícii, gombíky natrieskané spolu v jednom tesnom malom rade alebo zredukované na jeden. A najhoršie na tom je, že mnoho mladých ľudí to vie oveľa lepšie, až prídu za hranicu a nájdu si svoju garderóbu ako predmet pre svoje šibalstvo, posmech a zábavu.“

(www.wikipedia.com)

2 História a vývoj saka

Termín „oblek“ pochádza od francúzskeho slova „suivre“ čo znamená „nasledovať“. Súvisí to s faktom že nohavice a vesta sú nasledované sakom toho istého materiálu a farby.

Pánsky oblek je tradičné obliekanie muža západného sveta, jeho kolískou je Anglicko.

2.1 Pánsky oblek

Moderné sako, čiže sako dnešného vzhľadu sa neobjavilo skôr ako v polovici 19. storočia, ale pôvod môžeme vystopovať do revolúcie pánskeho obliekania v roku 1660, založenej Charlesom II, kráľom Veľkej Británie. Charles, idúc príkladom Louisa XIV vo Versailles, nariadil na kráľovskom dvore v roku 1666, aby muži nosili dlhý kabát, vestu, kravatu, jazdecké nohavice alebo krátke nohavice nazbierané na kolene, parochňu a klobúk.

Kabátce zladené s nohavicami alebo s vestou vyšli z módy a znova sa vrátili počas posledných štyroch storočí avšak moderný pánsky oblek je vyvinutý z tohto historického kostýmu. Základný strih žiarivého a farebného kráľovského odevu 17. storočia prežil viac ako 400 rokov. Prešiel malými zmenami, avšak parochňa a nohavice s dĺžkou po kolená zostali vynechané.

Obr. 1

Kostým z roku 1780- kabát, vesta a jazdecké nohavice

Čo my nazývame moderným sakom, bola pôvodne inovácia obliekania v Anglicku v 19. storočí. To sa pôvodne týkalo pánskeho obleku ktorý bol nosený iba na vidieku a pri mori. V tom čase frak a redingot (nosený v 19. storočí) neboli súčasťou obleku, pretože sa obyčajne nosili s prúžkovanými nohavicami ktoré v podstate neladili materiálovo ani farbou. Vesta bola súčasťou nohavíc. Táto kombinácia, nohavice s vestou, mali prechodne svoj názov "ditto suit." Niekedy bol súčasťou tejto "dvojky" i kabát podobajúci sa fraku alebo redingotu. V 19. storočí, keď sa obliekalo viac neformálne, muži stále nosili frak ako nenútenú alternatívu formálneho redingotu. Pánsky oblek bol takto dokonca viac a viac prirodzenou formou obliekania a bol výhradne stanovený pre oddychové aktivity.

Pánsky oblek sa stal nosený v širšom okruhu koncom 19. storočia ako pohodlný mestský denný odev do času kedy sa stal akceptovateľnou alternatívou fraku ako mestského odevu začiatkom 20. storočia. Ako sa stalo pánske sako postupne viac populárne, dokonca aj tí najchudobnejší muži si mohli dovoliť mať najmenej jedno, ktoré nosili v nedeľu do kostola ako sviatočný odev. Viktoriánsky muž si mohol dovoliť do kostola redingot. Vesta so sakom bola nosená do druhej svetovej vojny, občas ju vidíme i dnes.

Koncom 19. storočia neformálna večerná verzia pánskeho obleku nazývaná smoking, sa objavila v Anglicku. Tento odev bol v Anglicku vhodný na večerné nosenie. Smoking bol pôvodne používaný na malé súkromné kateringové akcie a frak na väčšie formálne udalosti. Smoking sa postupne stal viac populárny pre väčšie akcie ako alternatíva kompletného večerného obleku.

Nárast kvality a rozvoja Britského krajčírstva- začali používať paru, tlak, vypchávk, tvarovanie vlnených materiálov na telo, vynález modernej kravaty koncom 19. storočia, pozvoľné miznutie vestičky a klobúka.

2.1.1 Sako dnes

Dnešná definitívna podoba saka nastala koncom 19. storočia- dvojšvový rukáv, rovné, mierne zaoblené predné kraje, rovnaká dĺžka dolných krajov, fazónkový golier, predné dvojvypustkové vrecká s príklopkou, chrbtový rázporok. Túto podobu poznáme už celých 100 rokov bez radikálnej zmeny.

V priebehu posledného polstoročia sa stalo nosenie saka bežnejšie ako kedysi a dnes je vyhradené skoro výlučne pre formálne a obchodné aktivity. Napriek tomu, že pánske dobre padnuté sako na mieru je bežne chápané ako najzákladnejší konzervatívny kostým západnej kultúry, extravagantné variácie sú osvojované rôznymi subkultúrami v priebehu posledného storočia ako záležitosť módy alebo sociálnej identity.

Jednotné vnímanie saka, často zjavujúce sa v štandardnom usporiadaní, zostave ako prúžkované sako alebo sako s kravatou môže niesť niekoľko významov. Na pracovisku vzbudzuje rešpekt. Za iných podmienok, význam korporáčného života ktorý sako reprezentuje, vyjadruje konvenčný zjednotený názor. Extrémne alternatívy saka môžu vyjadrovať protiklad.

(www.wikipedia.com)

2.2 Dámsky kostým

Prvým dámskym kostýmom bol jazdecký úbor z roku 1660, ktorý pozostával z priliehavého saka alebo kabáta a k tomu zladenou sukňou. Praktické a masívne, tento úbor nebol používaný výhradne na konskom chrbte. Ženy ho nosili taktiež na cestovanie a ďalšie denné aktivity. Kostým, ktorý sa vyvinul z jazdeckého úboru, prišiel na scénu koncom 19. storočia vo Francúzsku.

V 90. rokoch 19. storočia nastáva prudký obrat v ženskej móde, ktorý bol vyvolaný vynálezom bicykla. Bicyklovanie sa stáva spoločenskou zábavou mužov a žien a súčasne s jeho vynálezom mizne zo ženského šatníka turnýra. Šaty sa zjednodušujú a prispôbujú novým potrebám. Typický pre toto obdobie je vznik kostýmu v dnešnom zmysle slova, ktorý sa stáva najvhodnejším športovým odevom. Rukávy však majú ešte mnoho znakov z dôb minulých.

Obr. 2

Dámsky vychádzkový kostým z roku 1894

Jazdecké i vychádzkové zvrchníky ladili materiálovo i farebnostne k sukni. V prvej polovici 20. storočia sa stal kostým bežným denným mestským odevom, taktiež na pracovisku a pre voľný čas. Krajčíri začali používať mäkkšie látky a ženskejšie detaily.

2.2.1 Sako dnes

Pracovná uniforma so sukňou, priliehavé blúzky a mäkké kravaty sa vyvinuli v 70. a 80. rokoch 20. storočia. Nohavicový kostým predstavil dizajnér André Courrèges v roku 1964, ale bol pozvoľne akceptovaný ako formálny úradný odev.

2.3 Prelínanie mužských a ženských prvkov

Počas spomínanej historickej epochy dochádzalo k alternácii v pánskom a dámskom šatníku. Do obdobia 2. rokoka pánsky odev predstavoval kabátec zženštilých tvarov, ktorý bol bohato zdobený. Po definitívnej reforme pánskeho kabátca k saku prichádzajú ženy inšpirované pohodlnosťou a ležérnosťou šatníka opačného pohlavia.

2.3.1 Prvá svetová vojna a jej následky

Zatiaľ čo muži boli vo vojne, ženy zastupovali mnohé ich práce. Pracovali na roliach, stavbách, v muničných a iných továrňach, ako sprievodkyne a šoférky autobusov a dráh, vo vedení mnohých podnikov. Preberali i vojenskú službu, hlavne v prednej línii, a to nielen ako zdravotné sestry. Ženy si zvykli nosiť uniformy.

Nezdobný vojenský štýl sa v móde rýchlo ujal a hlavne kabáty sa začali podobat' uniformám.

Mnohé ženy sa už nechceli vzdať slobody, ktorú im vojna vnútila. Zmenila sa morálka i oblečenie.

(Seeling, Ch., Století módy, str.59)

2.3.2 George Sand

Prvá dáma, francúzska spisovateľka, ktorá sa na verejnosti objavila v pánskom saku. Stalo sa tak v 19. storočí, v období krátko po tom, ako páni okúsili pohodlnosť tohto nového zvrchníka.

2.3.3 Coco Chanel

Coco Chanel pochopila, že pokiaľ chcete vyhrať vojnu, potrebujete prvotriednu uniformu. Tá viedla vojnu za oslobodenie ženy zo závislosti na mužoch. Z ich garderóby si požičala slovník svojho dlhodobého, senzačného looku- džerzej a tvíd, gombíky z uniformy, kardiganové kabátiky bez límcov a hranaté flakóny parfémov. Zmocnila sa základu mužskej elegancie pre seba a všetky ženy, ktoré chceli žiť ako ona. Zmiešala mužské a ženské, tvrdosť a šarm, jednoduchosť a luxus, dominanciu a podriadenosť do paradoxného umeleckého diela, z ktorého sa na nás usmieva moderná žena.

(Seeling, Ch., Století módy, str.99)

3 Sako a jeho variácie- komplex

Kolekcia nebola zameraná na dolnú časť ľudského tela a doplnky. Vysoká funkcionálnosť každého modelu, neutrálna farebnosť a samotný názov celej garderóby umožňuje jeho nositeľovi neobmedzený priestor možností v nosení. Takisto ako sa domy v dnešnej dobe stavajú „na kľúč“ a dorábajú podľa idey zákazníka, i jednotlivé modely dávajú ľuďom šancu realizovať sa a doplniť odev podľa vlastných predstáv i potrebnej funkcie.

Všetky modely kolekcie tvoria základ z povrchového materiálu (zloženie mtr vid' kapitola 3.3) s kombináciou klasickej pánskej pružkovanej rukávovej podšívky, použitej v kolekcii pre podšívkovanie celodielové. V niektorých prípadoch je táto kombinácia obohatená o doplnkové materiály.

Neutrálna kombinácia farieb umocňuje charakter štandardnej škály pánskej i dámskej konfekcie. Základ je čierny, doplnený sivou. Eleganciu a noblesnosť korunuje béžovo- zlatý odtieň saténu použitého na doplnenie detailov. V podšívke sa odrážajú odtiene spomínaných farieb.

Dôraz sa kladie na detail a kvalitné spracovanie materiálov s využitím jeho charakteru. Ako detail sa v tomto prípade považuje luxusné vypracovanie vreciek, hraničných krajov, prešívanie, štepovanie, ručné vyšívanie, rúžporky, doplnky drobnej prípravy.

Modely majú schopnosť predviesť i svoje „vnútro.“ Táto „ďalšia dimenzia“ má funkčné vlastnosti. Modely sa dajú nosiť z oboch strán, čo v prípade nežiaduceho ušpinenia či túžby po „niečom novom“ je veľkou výhodou. To samozrejme znižuje i náklady na ošatenie pre milovníkov večierkov.

Rozdiel mužských a ženských tvarov je v línii. Vo všeobecnosti platí že ženské krivky bývajú graficky znázorňované ako ovál, krivka, kruh. V mužskom prípade je to hrana, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. V kolekcii budú tieto diferencie konfrontované.

3.1 Základ konštrukcie pánskeho saka

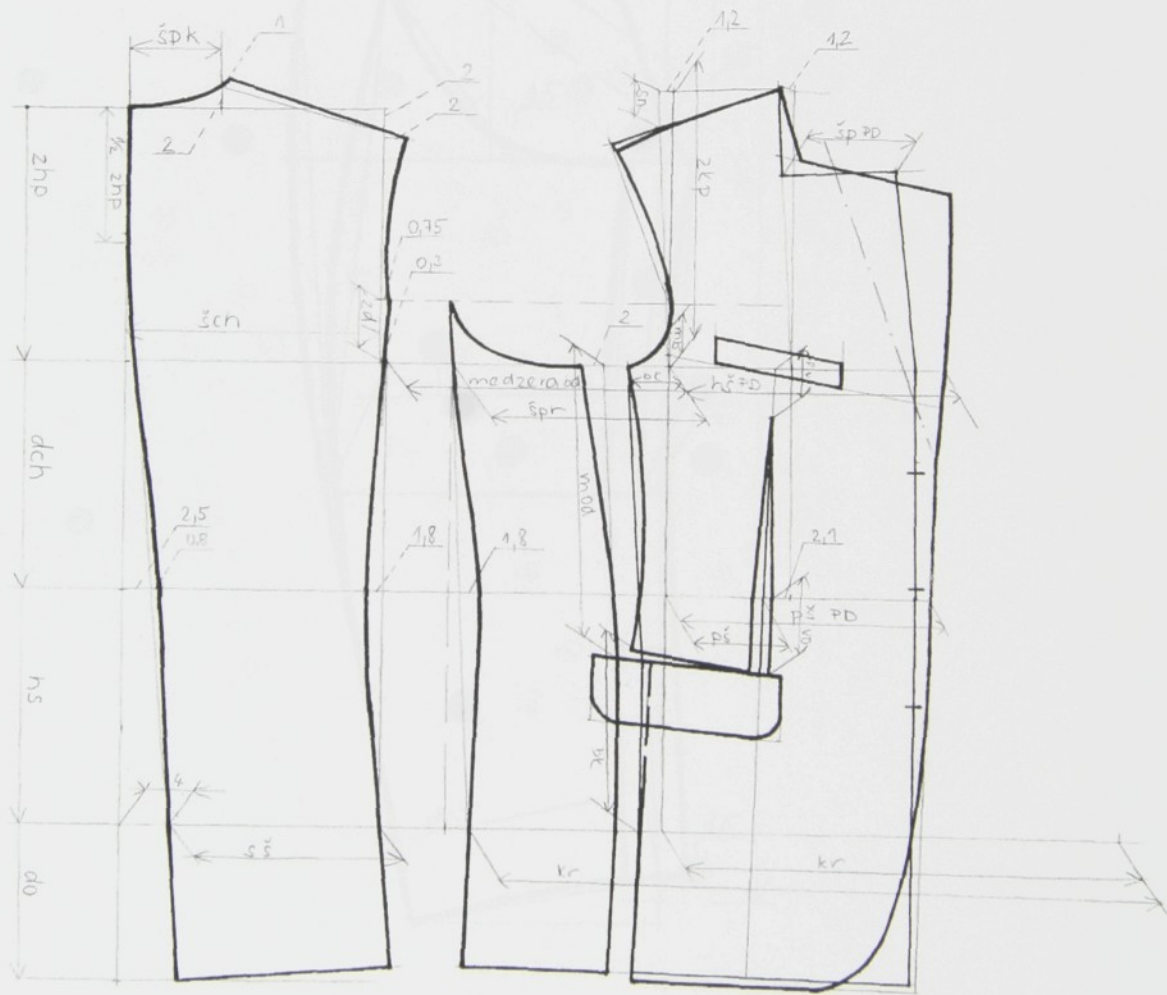
3.1.1 Predný, bočný a zadný diel

Základné rozmery:

vp	178
oh	96
op	84
os	100
dr	65

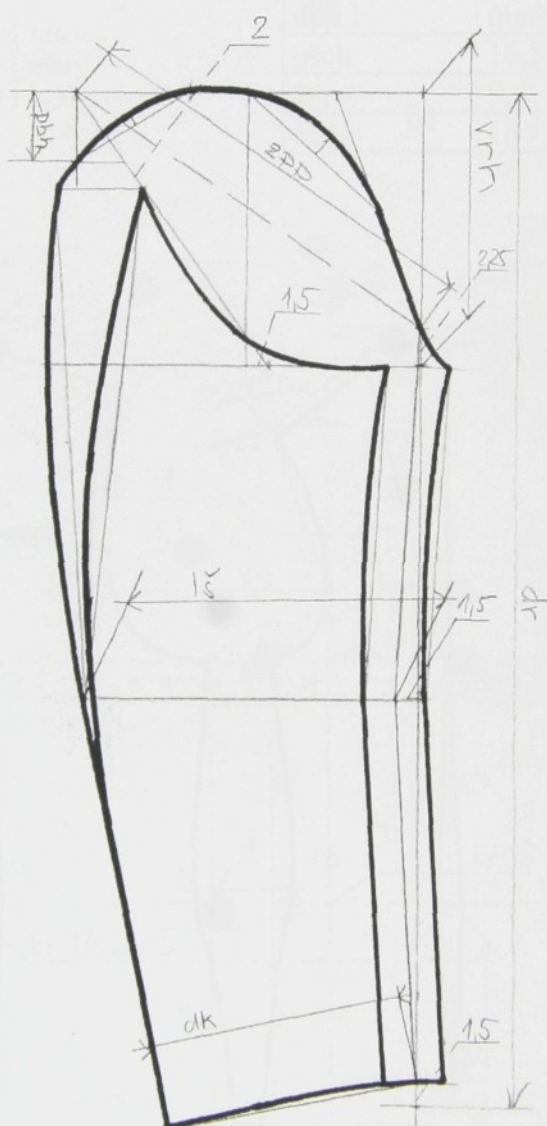
Pomocné rozmery:

zhp	24
dch	45,5
hs	22,3
do	81
špk	7,8
pšch	20,7
špr	14,5
hšPD	20,7
pšPD	21

3.1.2 Rukáv

Rozmery	
dr	65
dšr	16
Konštrukčné rozmery	
opr	53
hpr	42
špr	15

3.2 Základ konštrukcie dámskeho saka

3.2.1 Predný a zadný diel

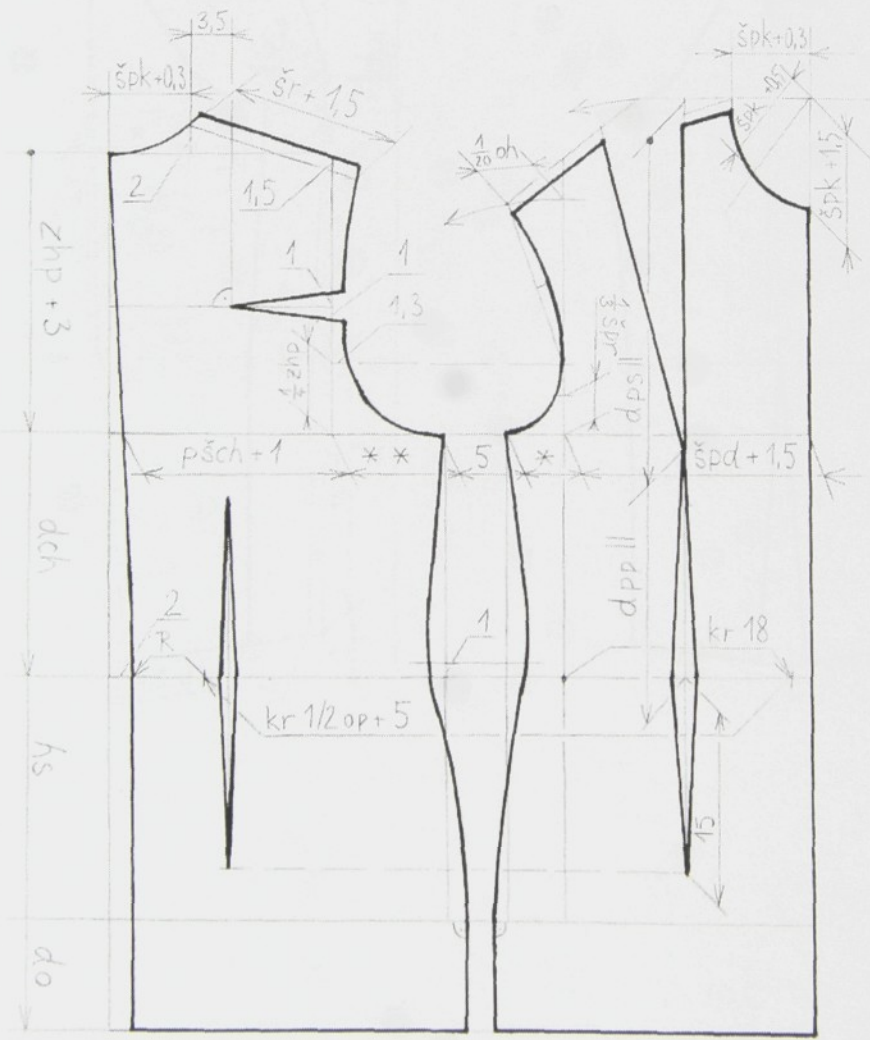
Základné rozmery:

vp	168
oh	88
op	72
os	97
dr	60

* $\frac{1}{3} \text{ špr} + 3$
* * $\frac{2}{3} \text{ špr} + 3$
kr = kontrolný rozmer
R = 6cm
1cm predný odševok
2cm zadný odševok
1,5cm (x2) bočné výbery

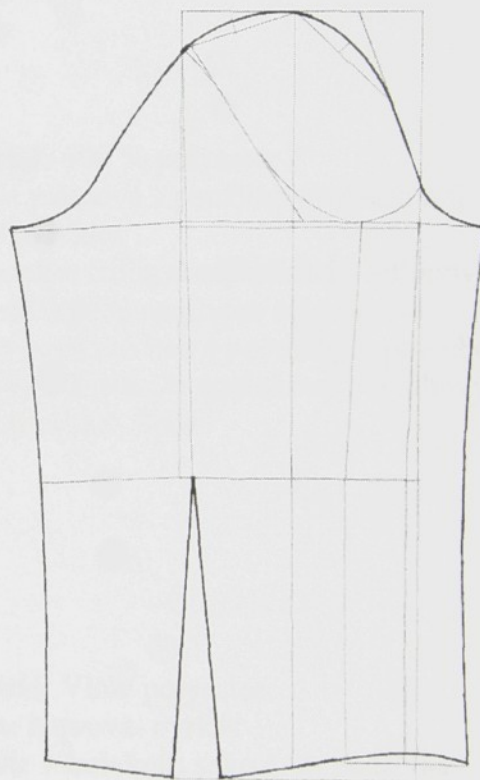
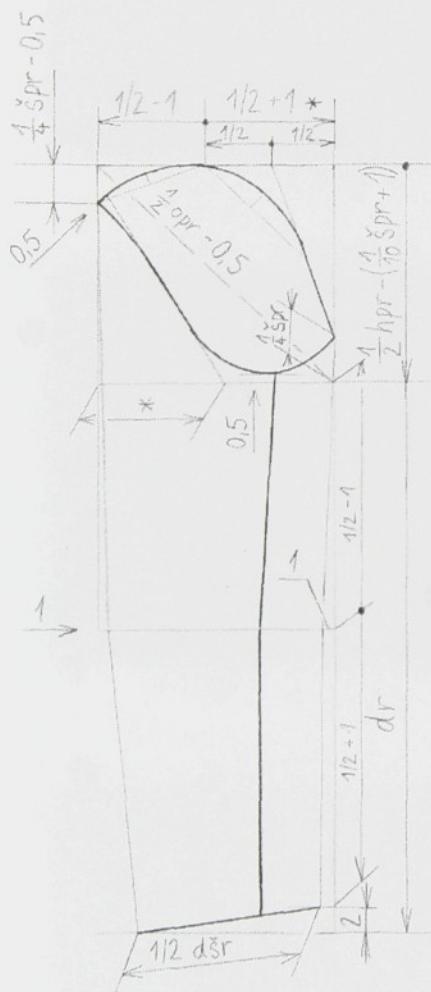
Pomocné rozmery:

zhp	19,3
dch	41
hs	60,3
do	68,5
špk	6,4
dps II	28,1
dps I	meranie
dpp II	45,3
dpp I	meranie
pšch	16,5
špr	9,5
špd	18

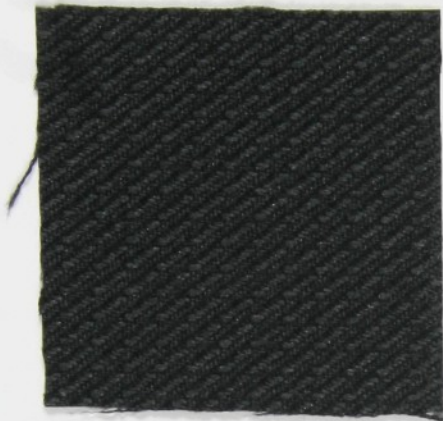
3.2.2 Rukáv

Rozměry	
dr	60
dšr	28
Konstrukční rozměry	
opr	47
hpr	39,5
špr	13,3

3.3 Použitý materiál

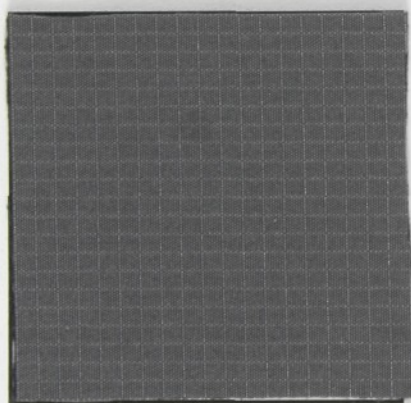
3.3.1 Základné materiály

Materiál: polyester/ viskóza

Väzba: keprová

Použitie v kolekcii: základný povrchový materiál pre všetky saky

Materiál: 100 % polyester

Väzba: plátňová s použitím hrubších nití v osnove i útku

- vrstvená textília, tkaný základ s teflónovou úpravou, lepený spojivom so spodnou osnovnou pleteninou s počesaným povrchom

Použitie v kolekcii: doplnkový povrchový materiál saka č. 2 a 3

Materiál: Vlna/ polyester

Väzba: keprová- cyrkas

Použitie v kolekcii: sako č. 2- podšívka

ľavého predného dielu, pútka, vnútorné vrecká

Materiál: 100 % polyester

Väzba: atlasová

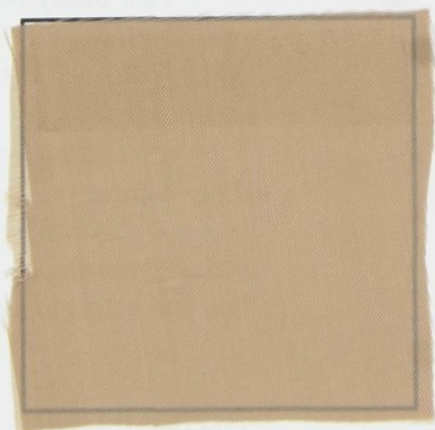
Použitie v kolekcii: príklopky vnútorných vreciek pánskeho saka č. 1, pútka, podkladový materiál pre etikety, ozdoba členiacich švov podšívky saka č. 1.

Materiál: 100 % viskóza

Väzba: plátnová

Použitie v kolekcii: podšívka všetkých sák

Materiál: 100 % polyester

Väzba: plátnová

Použitie v kolekcii: podšívka predných, bočných a zadného dielu saka č. 1

3.3.2 Výstužné a výplňové materiály

- **Vlizelín**

- 50 % polyamid, 50 % polyester
- podlepenie polpredkov dámskych sák, dolných krajov, golierov, príklopiek a líšt vreciek, opasok

- **Simex**

- rašlova vložka, osnova- polyamid, útok- viskóza
- podlepenie polpredkov pánskych sák

- **Rúno**

- polyester, polyamid
- výplň ľavého predného dielu saka č. 2

- **Prsná vložka**

- vlna, viskóza, bavlna, konský vlas
- pánske saká

3.3.3 Drobná príprava

- **Nite**

- 100 % polyester (použitá v celej kolekcii)
- Jeansová niť, polyesterový hodváb/ bavlna (štepovanie saka č.3)
- 100 % bavlna (vyšívanie klôp vreciek saka č. 4)

- **Zipsy**

- Kovové (sako č. 2)

- **Gombíky**

- Kovové a umelé (sako č. 1, 2, 3)

- **Cvoky**

- Kovové (sako č.3)

- **Zapínacie spony**

- Kovové (sako č. 1, 4, 6)

- **Opasková spona**

- Kovová (sako č. 6)

- **Korzetové dierky**

- Kovové (sako č. 5, 6)

- **Korzetová stuha**

- 100 % polyester (sako č. 5)

3.3.4 Spôsob údržby

Vzhľadom k rôznorodosti materiálov a ich individuálnej znášanlivosti teploty prania a žehlenia, poprípade iba chemické čistenie, je nevyhnutné odevy udržiavať čistením chemickým. Odporúčaná teplota žehlenia je 110 °C, najlepšie s ochranným krytom na ploche žehličky.

4 Jednotlivé modely

4.1 Model č. 1- pánsky

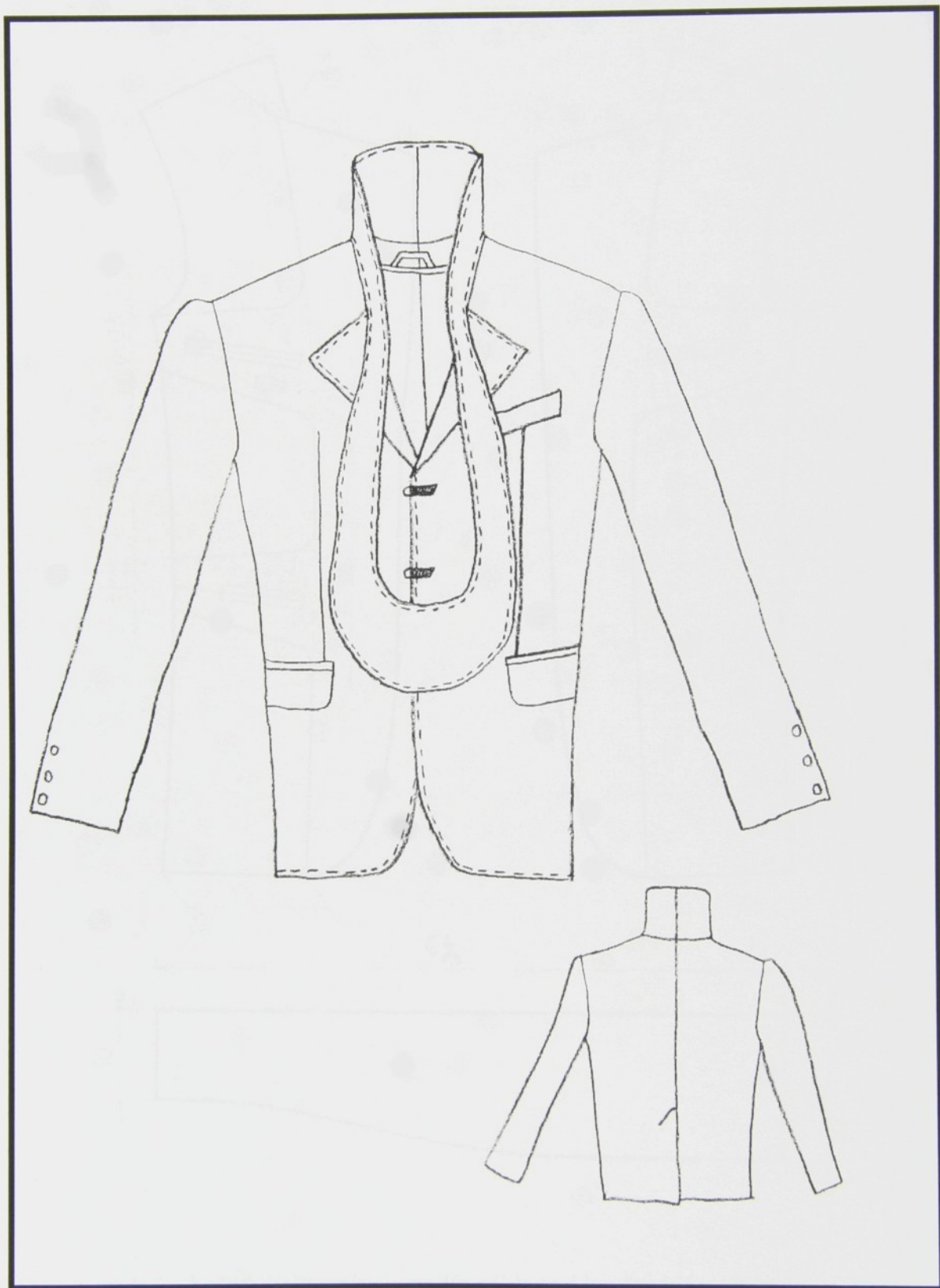
Sako je založené na základe klasického krajčírskeho spracovania, konštrukcie a modelovania. Riešenie štandardného goliera je nahradené dámskou šálou ktorá splňa viacero funkcií. Pôsobí uvoľnene a dodáva jeho nositeľovi pocit slobody a odpútanosť od klasickej kravaty. Členenie podšívky je inšpirované zaoblenými tvarmi pripomínajúcimi krivky ženského tela, lemované saténom zlatistého odtieňa čo pridáva na luxuse jeho vypracovanosti. Zapínanie bolo tiež riešené prebráním spony z dámskeho šatníka. Gombíky na rukávoch zostali pánske, v medenej odtieni ladenom do zapínania na prednom kraji.

Sako, zdanlivo preplnené ženskými prvkami pôsobí i napriek tomu mužne a jeho nositeľovi naozaj dodáva pocit odreagovania sa od klasického pánskeho šatníka. To môže byť práve výhodou pre extravagantné typy gentlemanov, ktorí okrem „nastavaných vojakov v uniformách“ nenašli na módnom trhu nič nové.

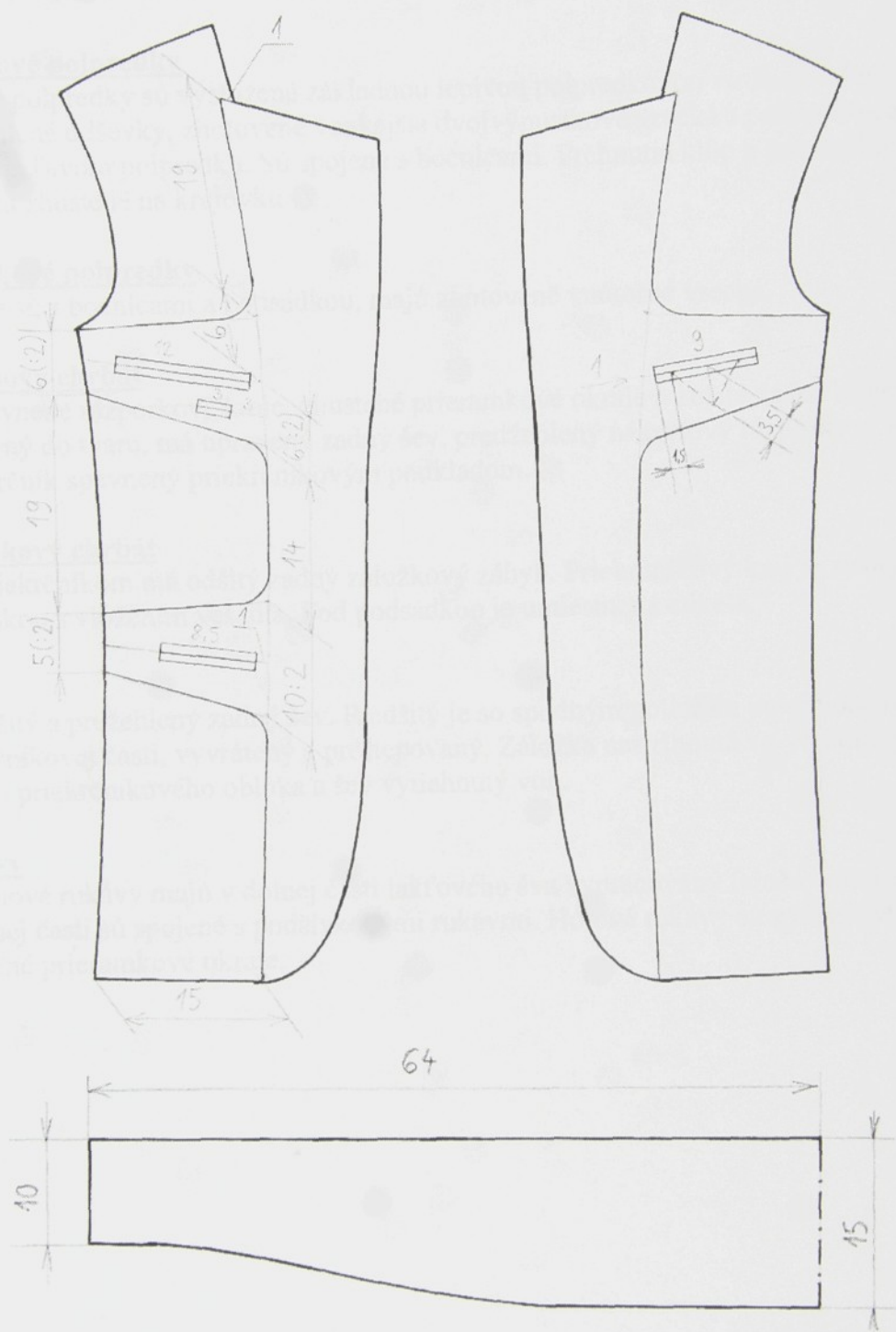
4.1.1 Návrhový nákres

4.1.2 Technický nákres

4.1.3 Konštrukčné riešenie- členenie podšívkového predného dielu a konštrukcia goliera

Rukávy, zadný a bočný diel zostávajú podľa základnej konštrukcie. Na zadnom chrbtovom šve je pridaný 4 cm rázporok do výšky 26 cm.

4.1.4 Technologický postup

4.1.4.1 Príprava dielov k montáži

Povrchové polpredky

Látkové polpredky sú vystužené základnou lepivou polpredkovou vložkou. Majú odšité a rozžehlené odševky, zhotovené vonkajšie dvojvýpustkové vrecká s príklopkou a prsné vrecko na ľavom polpredku. Sú spojené s bočnicami. Prehnutia klôp a prieramkové okraje sú zhustené na krajovku.

Podšívkové polpredky

Spojené sú s bočnicami a podsádkou, majú zhotovené vnútorné vrecká.

Povrchový chrbát

Má spevnené rázporkové kraje, zhustené prieramkové okraje a zošité zadné kraje. Je zažehlený do tvaru, má upravený zadný šev, predžehlený nákrýtový rázporkový kraj a priekrčník spevnený priekrčníkovým podkladom.

Podšívkový chrbát

Pod priekrčníkom má odšitý zadný záložkový záhyb. Priekrčníkový kraj je zošitý podsádkou s vložením vešadla. Pod podsádkou je umiestnená etiketa.

Golier

Má zošitý a prežehlený zadný šev. Predšitý je so spodným golierom po obvode okrem priekrčnikovej časti, vyvrátený a preštepovaný. Záložka nastrihnutá vo vrcholových bodoch priekrčníkového oblúka a šev vytiahnutý von.

Rukávy

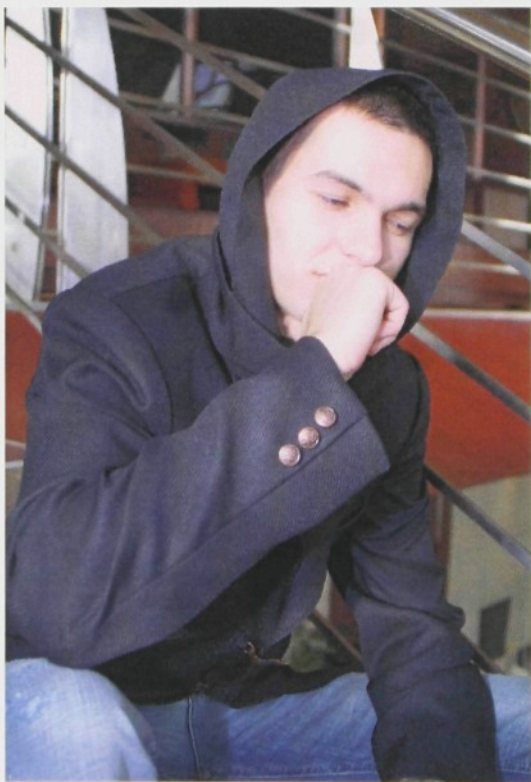
Povrchové rukávy majú v dolnej časti laktového šva vypracovaný falošný rázporok. V dolnej časti sú spojené s podšívkovými rukávami. Hotové rukávy sú vyžehlené a majú upravené prieramkové okraje.

4.1.4.2 Montáž látkového a podšívkového trupu, montáž fazónových krajov a goliera, montáž rukávov a zapravenie dolného kraja

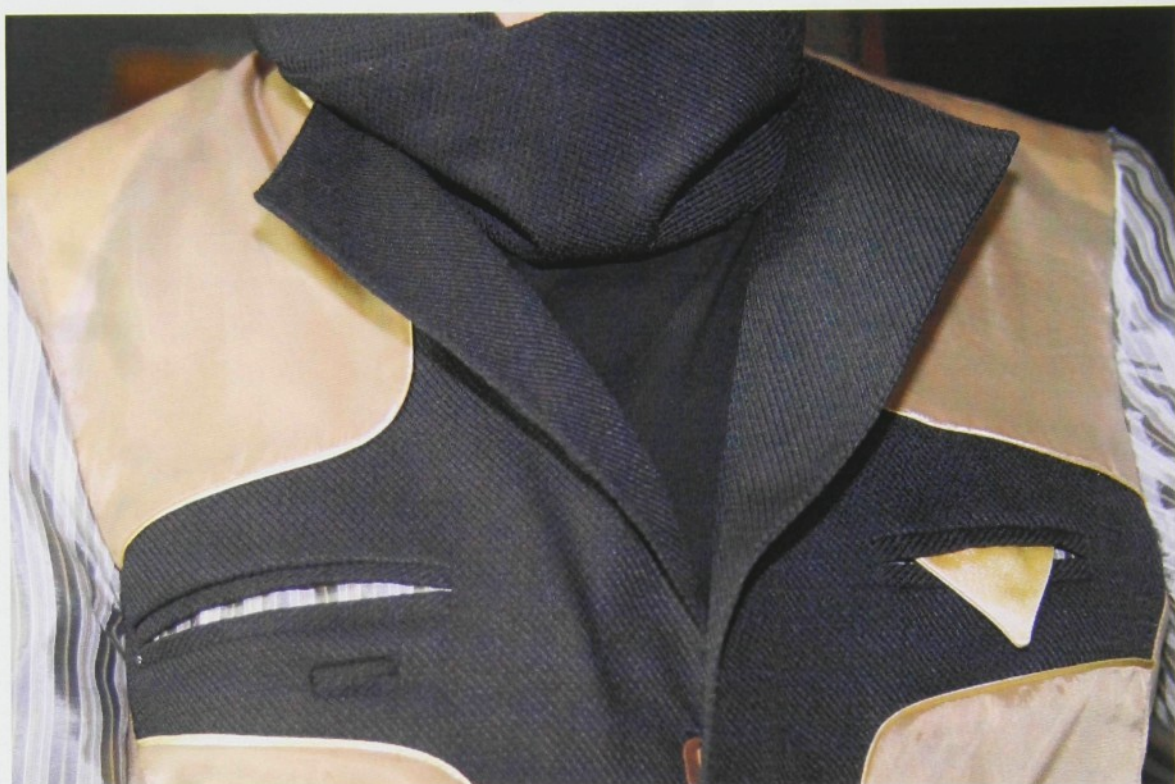
1. Zošit' bočné a plečné kraje povrchového a podšívkového polpredku s povrchovým a podšívkovým chrbtom.
2. Povrchový diel priložiť k podšívkovému L-L, predšit' po prednom kraji cez fazónku po nástrih. Záložku v cípe fazónky zostrihnúť.
3. Do priekrčnikového otvoru vložiť golier záložkou k otvoru a predšit' od pravého fazónkového nástrihu, cez priekrčník k ľavému.
4. Všíť rukávy do pieramkov s podložením hlavicového podkladu v náplecnici.
5. Všíť výplňové a výstužné vložky do rukávov.
6. Prišit' plečné vložky na pieramkové švíkové záložky.
7. Všíť podšívkové rukávy do podšívkových pieramkov.
8. Zošit' podšívkové pieramkové záložky s látkovými.
9. Zošit' podšívkový trup s dolnou záložkou pravej polovice saka.
10. Dolný okraj podšívkového trupu urovnať s okrajom dolnej záložky a zošívateľ od pazuchového šva po podkrytový okraj rázporku.
11. Prestrihnúť podšívkový chrbát v mieste rázporku a všiť podšívkový chrbát do podkrytového kraja rázporku.
12. Odšit' zadný záložkový záhyb nad rázporkovým kútkom a všiť podšívkový chrbát do rázporkovej záložky ľavého polchrbta.
13. Prichytiť dolnú záložku pravej strany saka na bočný a podpazuchový šev.
14. Vyvrátiť sako na líce.
15. Prehnúť dolnú záložku, okraj priložiť k nástrihu na bočný a podpazuchový šev a bodovo prichytiť.
16. Predšit' dolný kraj nákrýtového rázporkového cípu a zošit' podšívkový chrbát s dolnou záložkou látkového chrbta.
17. Vyvrátiť nákrýtový rázporkový cíp na líce a prichytiť dolnú záložku ľavej strany saka na bočný a podpazuchový šev.
18. Zapraviť dolný kraj.
19. Našit' gombíky na falošné rázporky rukávov a zapínania na predný diel.

4.1.5 Fotodokumentácia

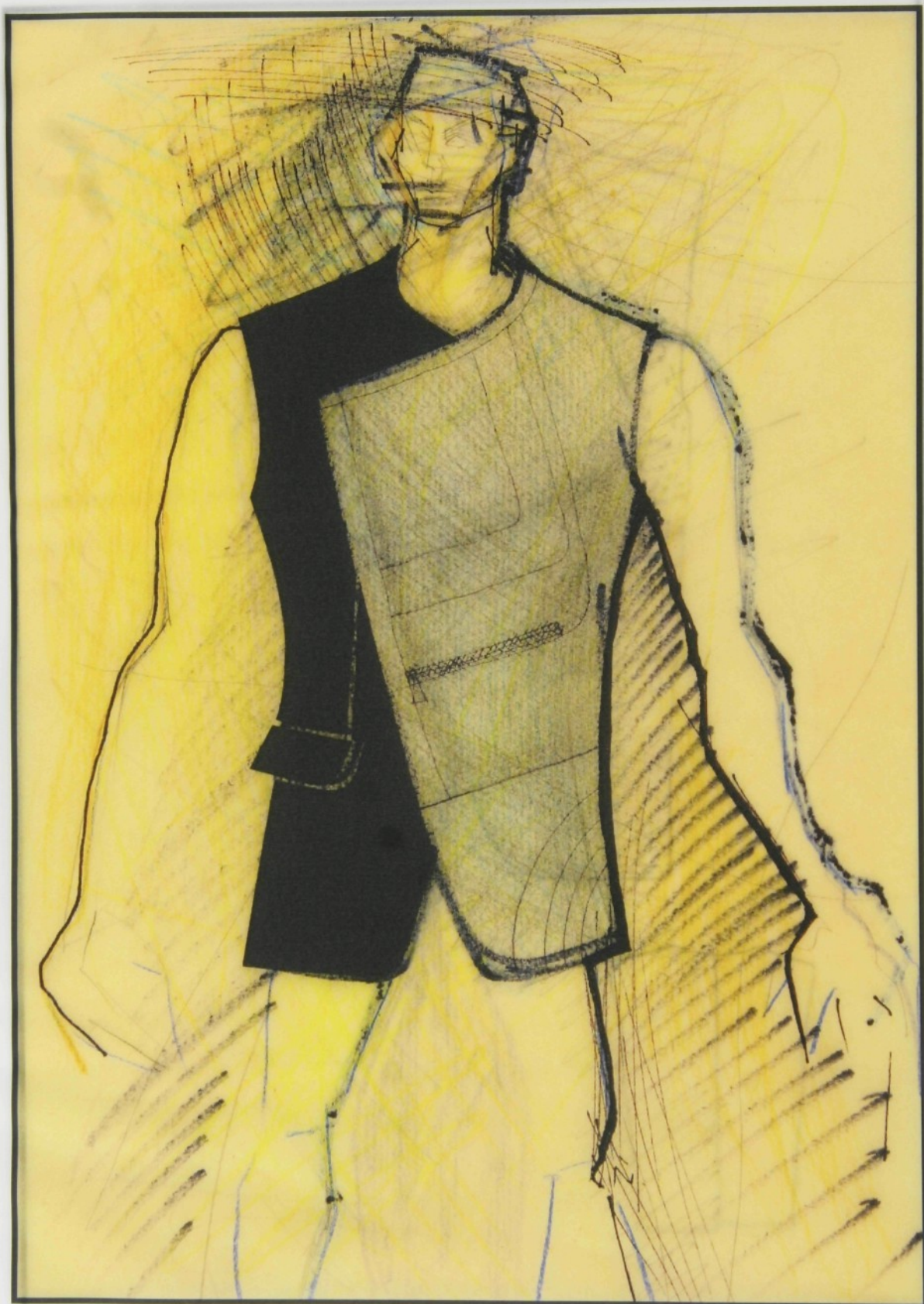
4.2 Model č. 2- pánsky

Sako má asymetricky riešené predné diely. Právý predný diel modelu predstavuje štandardné spracovanie pánskeho saka. Ľavý polpredok je zhotovený z potáhového materiálu, ktorý v tomto prípade symbolizuje časť zvrchníka športového charakteru. Výplňový materiál zvyšuje objemnosť a ozdobné štepovanie plasticnosť. Tvar členenia a štepovania je inšpirovaný ladnými krivkami ženského tela. Pre športovejší vzhľad boli použité kovové zipsy na vrecko a zapínanie predného kraja. Ženskosť dodáva obnaženie ramien a krku.

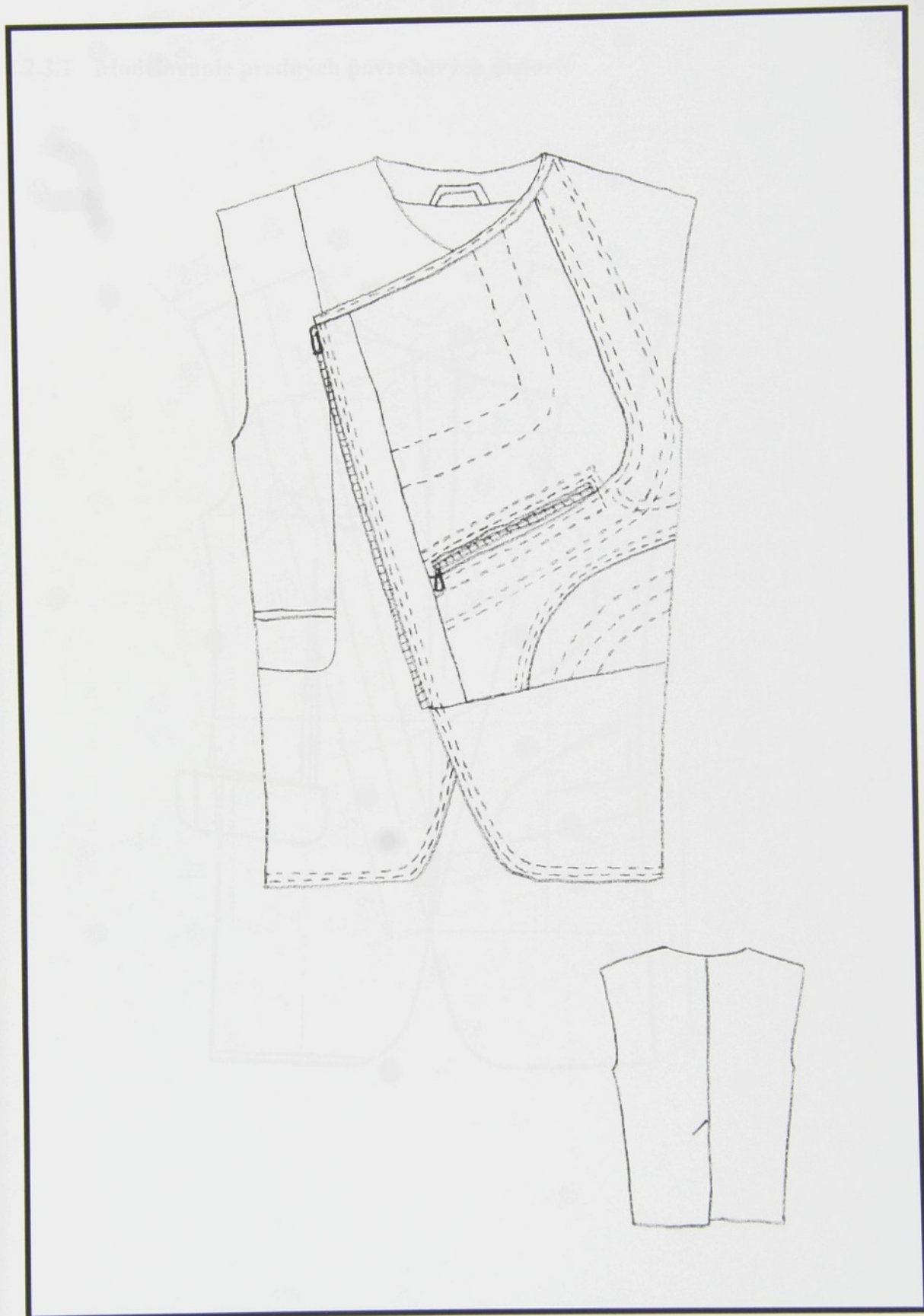
Vnútro saka sa dá nazvať kompozíciou ženských a mužských entít. Výsostne mužné tvary členenia a vreciek podtrhnuté kombináciou materiálu základného a podšívky a vlnárskou tkaninou používanou všeobecne na dámske kostýmy.

Model celkovo pôsobí športovo- elegantne, čo umožňuje široké spektrum jeho využiteľnosti. Od ulíc svetových metropol, cez večierky a recepcie až po golfové hrisko.

4.2.1 Návrh

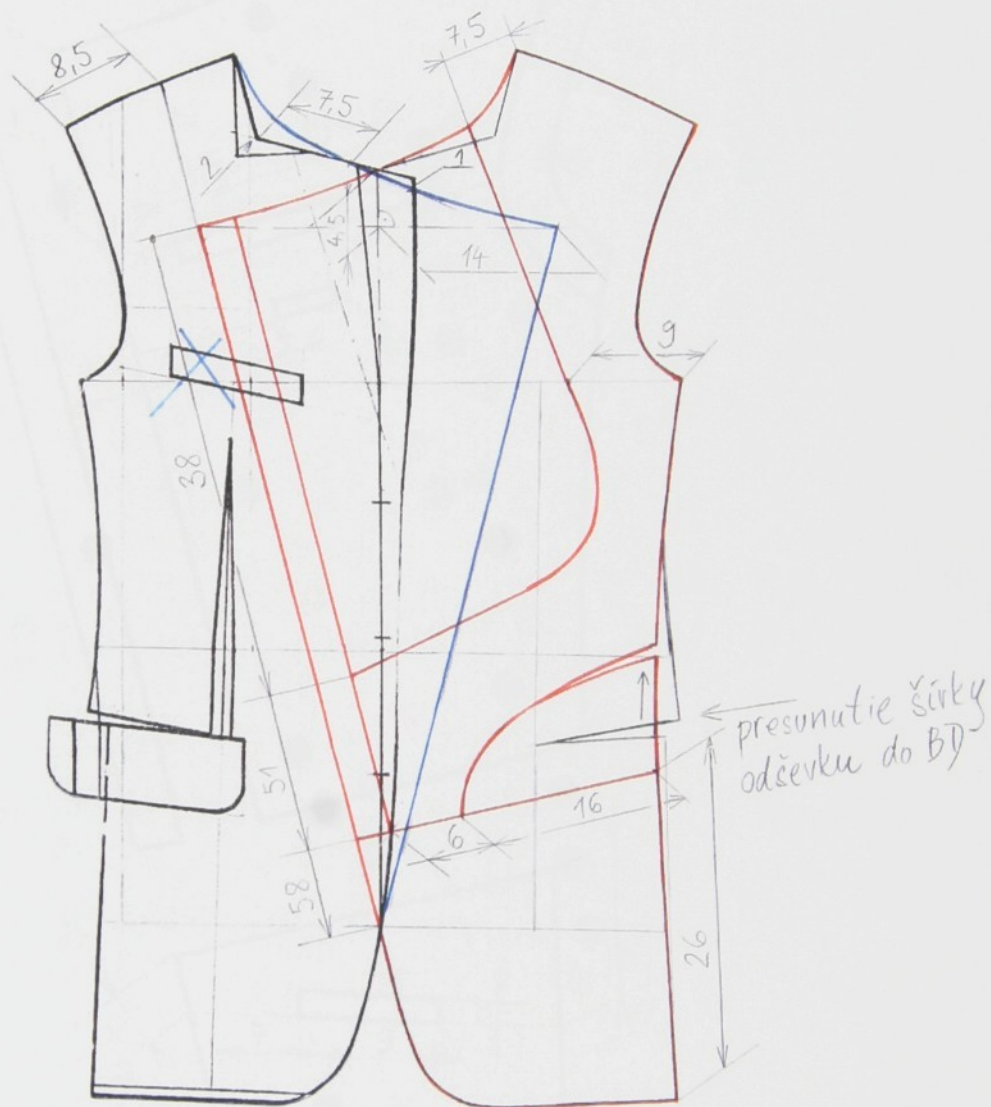

4.2.2 Technický nákres

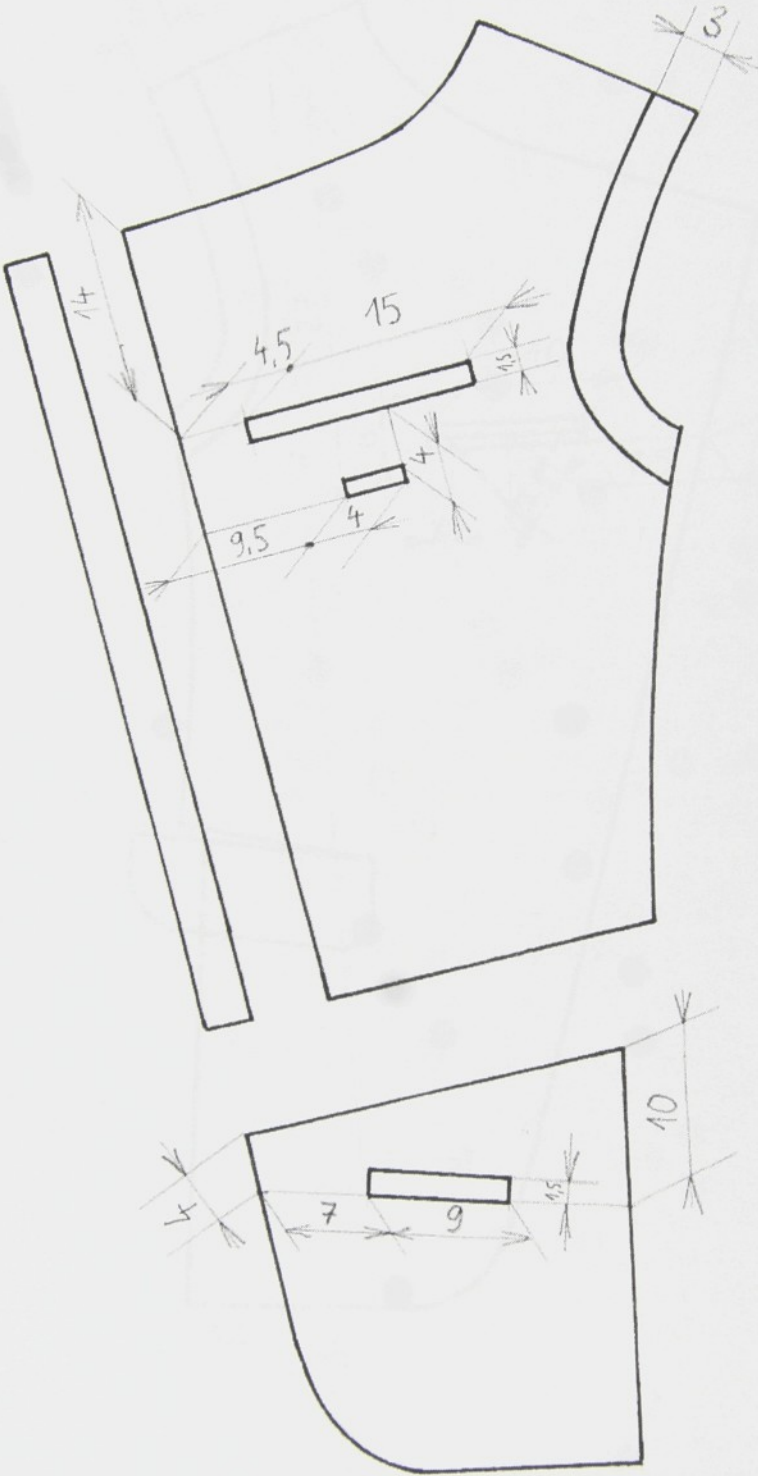

4.2.3 Konštrukčné riešenie

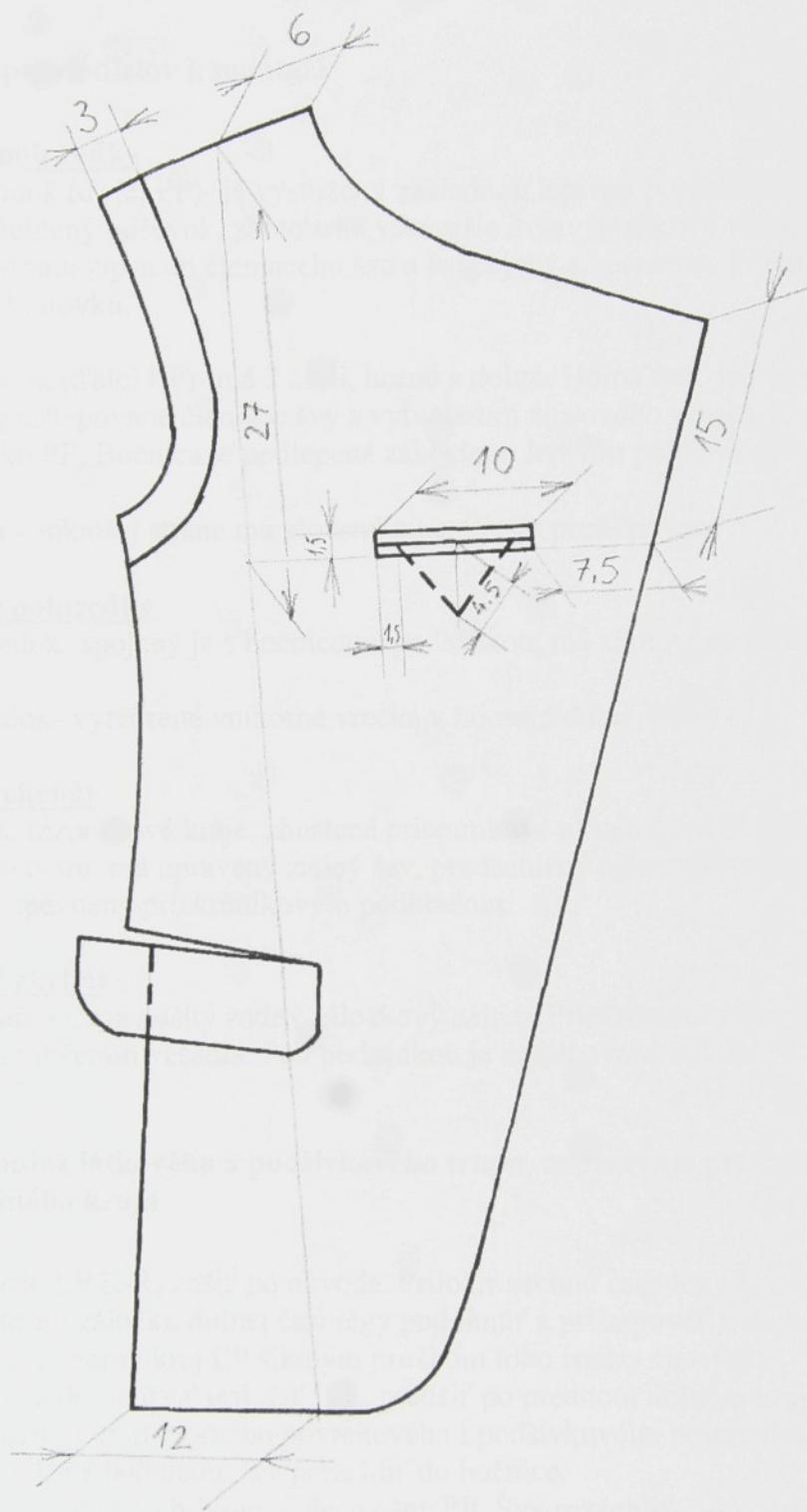
4.2.3.1 Modelovanie predných povrchových dielov

4.2.3.2 Členenie predných podšívkových dielov

Ľavý predný diel

Pravý predný diel

4.2.4 Technologický postup

4.2.4.1 Príprava dielov k montáži

Povrchové polpredky

Pravý polpredok (ďalej PP)- je vystužený základnou lepidlovou polpredkovou vložkou. Má odšitý a rozžehlený odševok, zhotovené vonkajšie dvojvýpustkové vrecko s príklopkou, všitú pravú stranu zipsu do členiaceho šva a je spojený s bočnicou. Prieramkový okraj je zhustený na krajovku.

Ľavý polpredok (ďalej LP)- má 2 časti, hornú a dolnú. Horná časť je podložená rúnom, má zošité a preštepované členiace švy s vytvorením zipsového vrecka. Dolná časť je podlepená ako PP. Bočnica je podlepená základnou lepidlovou polpredkovou vložkou.

Léga LP- na vonkajšej strane má vložený zips. Šev je preštepovaný.

Podšívkové polpredky

Pravý polpredok- spojený je s bočnicou a podsádkou, má zhotovené vnútorné vrecká.

Ľavý polpredok- vytvorené vnútorné vrecká v hornej i dolnej časti.

Povrchový chrbát

Má spevnené rázporkové kraje, zhustené prieramkové okraje a zošité zadné kraje. Je zažehlený do tvaru, má upravený zadný šev, predžehlený nákrýtový rázporkový kraj a priekrčník spevnený priekrčnickovým podkladom.

Podšívkový chrbát

Pod priekrčnikom má odšitý zadný záložkový záhyb. Priekrčnickový kraj je zošitý s podsádkou s vložením vešadla. Pod podsádkou je naštepovaná etiketa.

4.2.4.2 Montáž látkového a podšívkového trupu, zapravenie prieramkov a dolného kraja

1. Priložiť LP R-R, zošit' po obvode. Priložiť vrchnú časť légy L-L LP a predšit'.
2. Vnútornú záložku dolnej časti légy podohnúť a prištepovať k dielu.
3. Zapraviť horný kraj LP šikmým prúžkom toho istého materiálu.
4. Hornú a dolnú časť priložiť L-L, predšit' po prednom dolnom kraji. Priložiť L-L k dolnému kraju horného povrchového i podšívkového polpredku, predšit'.
5. Spojiť LP s bočnicou, šev prežehliť do bočnice.
6. Zošit' bočnice s chrbtom a plecny šev PP. Švy rozžehliť.
7. Priložiť povrchový diel k podšívkovému L-L. Plecnicu LP vložiť medzi diely. Predšit' po prednom kraji PP, priekrčnika PP a chrbta, otočiť sa na ihle v plecnom hrote LP a predšit' diely po plecnici.
8. Zapraviť prieramky podsádkou.
8. Ďalší proces je totožný s procesom 9- 18 z kapitoly 4.1.4.2.

4.2.5 Fotodokumentácia

4.3 Model č. 3- dámsky

Do tohto modelu prechádza prvok z predchádzajúceho športovo-elegantného prototypu. Základ tvorí dámske sako na ktoré je navrstvené ďalšie, zhotovené z potahového materiálu. Pointou bolo prepojenie materiálov, strihových variácií a technológie, ktoré v konečnom dôsledku pôsobia ako navrstvenie dvoch odevov, a síce, saka a športového zvrchníka.

Spodná časť saka sa skladá z dolnej časti polpredku a chrbta, polpredku s fazónkou a dolnej časti rukáva. Tieto diely sú spojené s vrchnou časťou, v ktorej sú obsiahnuté polpredky s dvojradovým zapínaním na cvoky a vrecká, zadné diely a rukávy. Členiace švy sú štepované jeansovou niťou pre navodenie športového vzhľadu a pre maximálny kontrast s jeho opozitom.

Model pôsobí kontrastne i harmonicky, teda mužsky i žensky. Určený pre extravagantnejšie typy žien ktoré majú problém čo dneska na seba- sako alebo bundu?

4.3.1 Návrh

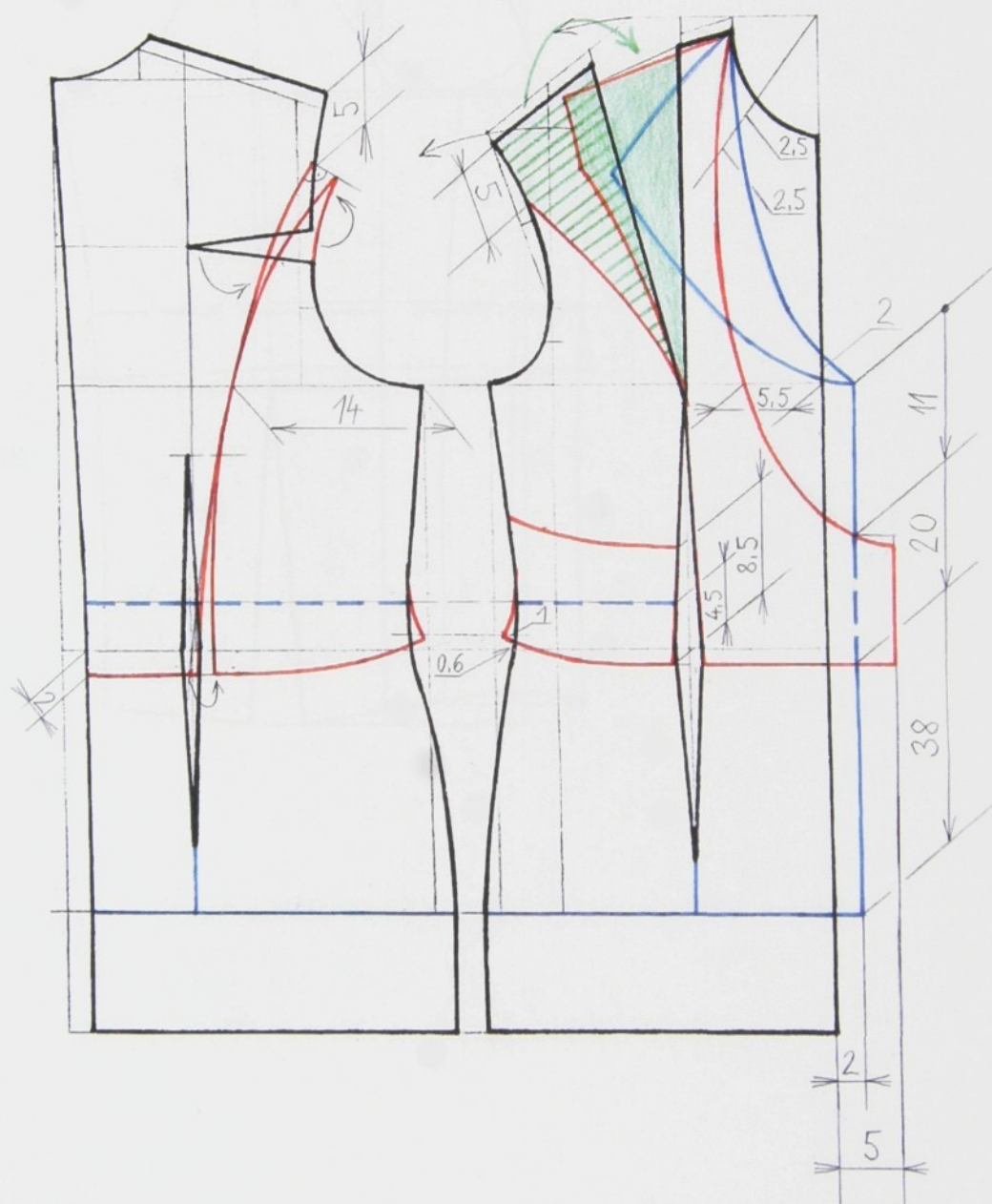

4.3.2 Technický nákres

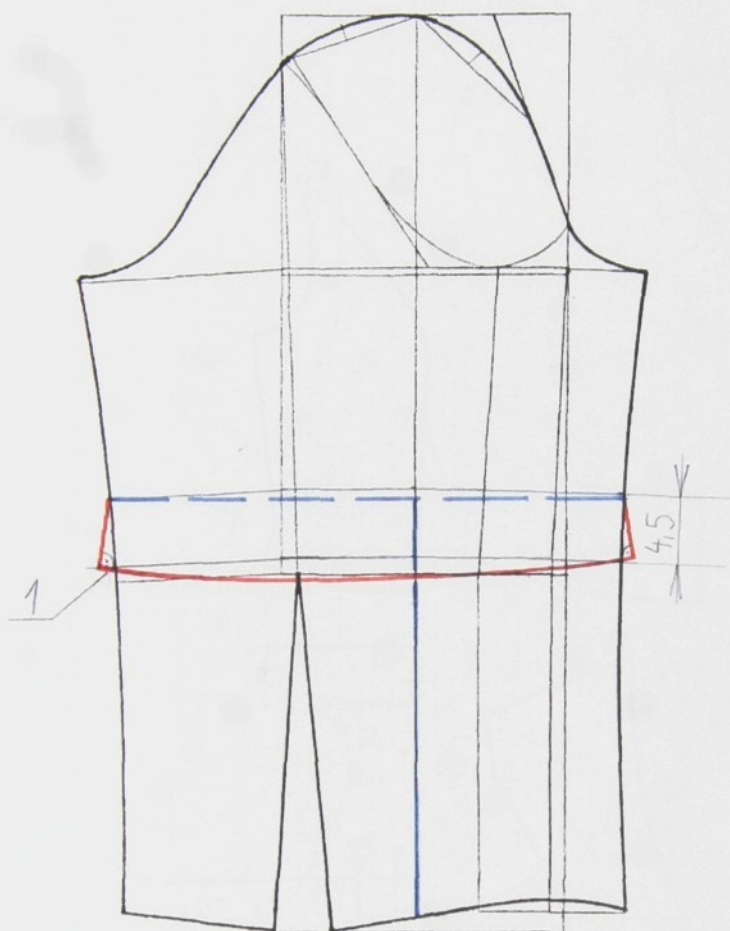

4.3.3 Konštrukčné riešenie

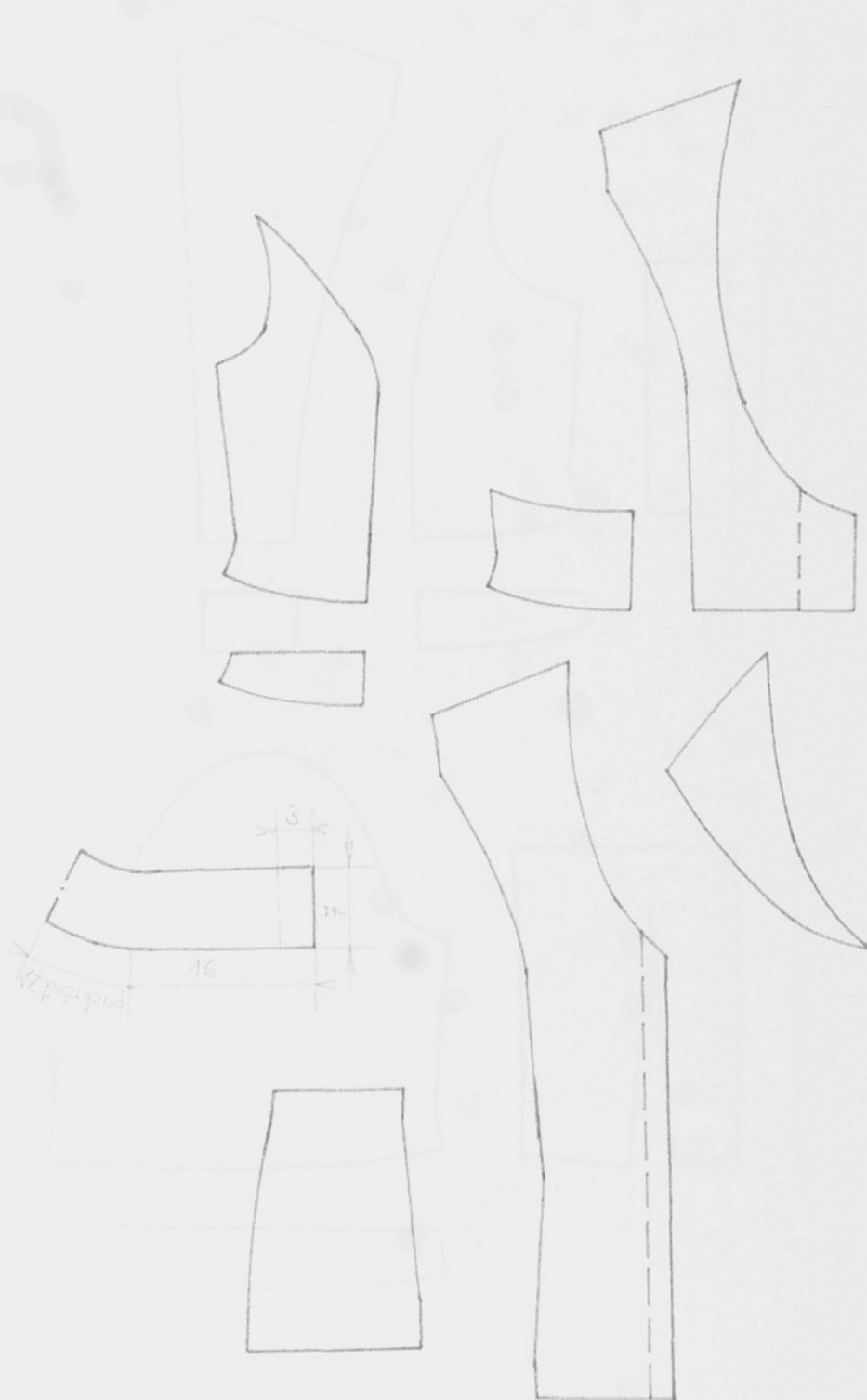
4.3.3.1 Modelovanie základného strihu

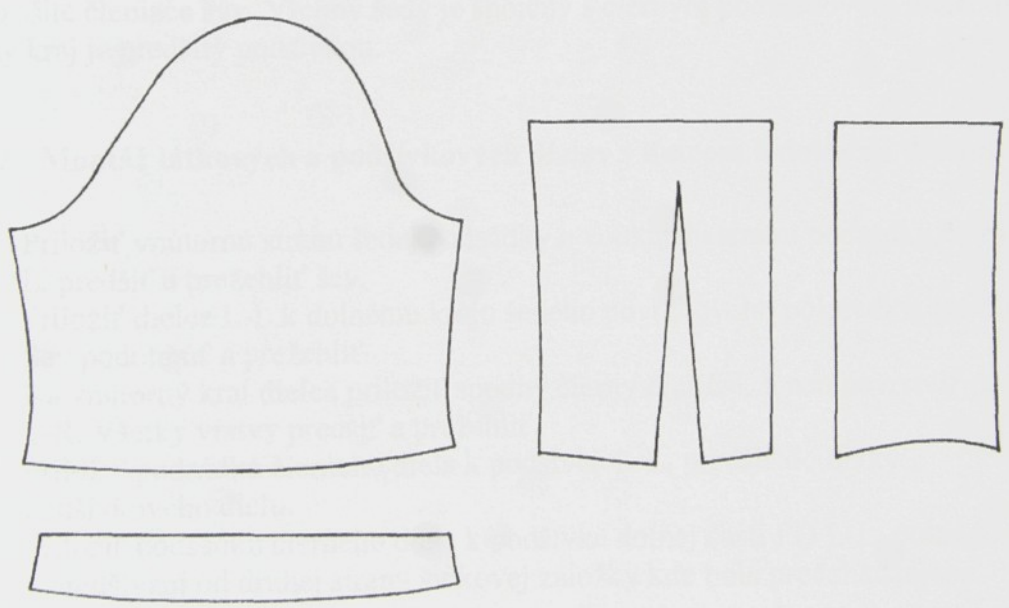
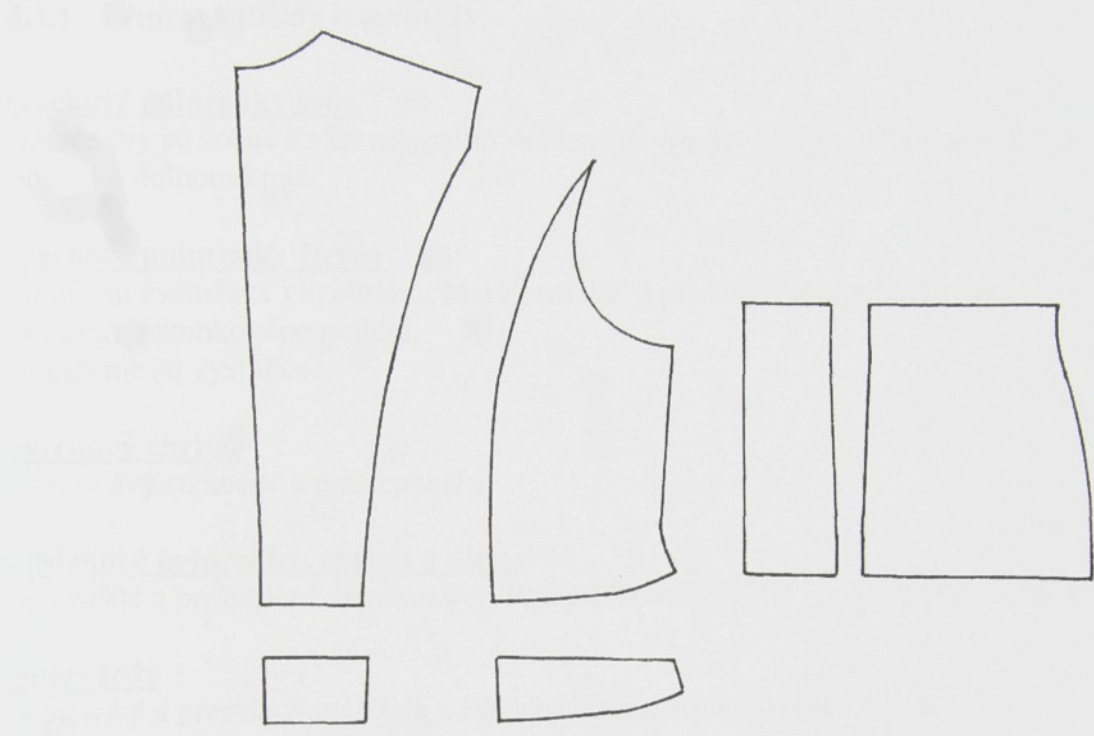
4.3.3.2 Modelovanie rukáva

4.3.3.3 Vymodelované predné diely a konštrukcia goliera

4.3.3.4 Vymodelované zadné diely a rukáv

4.3.4 Technologický postup

4.3.4.1 Príprava dielov k montáži

Povrchové polpredky šedé

Členiace švy sú zošité s vypracovaním vsadeného vrecka. Má predšitú podsádku po prednom a dolnom kraji.

Povrchové polpredky čierne

Vrchné- sú vystužené vlizelínom. Majú predšité a preštepované predné kraje s vložením fazónkového goliera.

Spodné- nie sú vystužené.

Povrchový chrbát

Členiace švy sú zošité a preštepované.

Podšívkové polpredky, chrbát a dielce

Majú zošité a prežehlené členiace švy. Pod priekrčníkom ZD je naštepovaná etiketa.

Golier- šedý

Má predšité a preštepované kraje s vynechaním priekrčnickového otvoru.

Rukávy

Majú zošité členiace švy. Vrchný šedý je spojený s čiernym podšívkovým dielcom a dolný kraj je predšitý podšívku.

4.3.4.2 Montáž látkových a podšívkových dielov s límcem a dolnými dielmi

1. Priložiť vnútornú stranu šedej podsádky a vonkajšiu stranu podsádky čiernej L-L, predšit' a prežehliť šev.
2. Priložiť dielce L-L k dolnému kraju šedého povrchového polpredku, predšit'. Šev podohnúť a prežehliť.
3. Na vnútorný kraj dielca priložiť spodný čierny diel L-L a naň navrstviť podšívku L-R. Všetky vrstvy predšit' a prežehliť.
4. Priložiť podsádku čierneho diela k podšívke L-L, predšit' do dĺžky podšívkového dielu.
5. Priložiť podsádku čierneho diela k podšívke dolnej časti PD L-L, pokračovať v predšívaní od druhej strany švíkovej záložky kde bola predchádzajúca operácia uzašitá.
6. Priložiť povrchový čierny diel k dolnej časti povrchového polpredku L-L, predšit' od pásového šva po prednom kraji a dolný kraj.
7. Zošit' dielik s podsádkou v pásovej časti.
8. Všiť rukávy povrchové a podšívkové do hlavice prieramku.
9. Všiť golier do priekrčníka.
10. Nabit' cvoky a korzetové dierky.

4.3.5 Fotodokumentácia

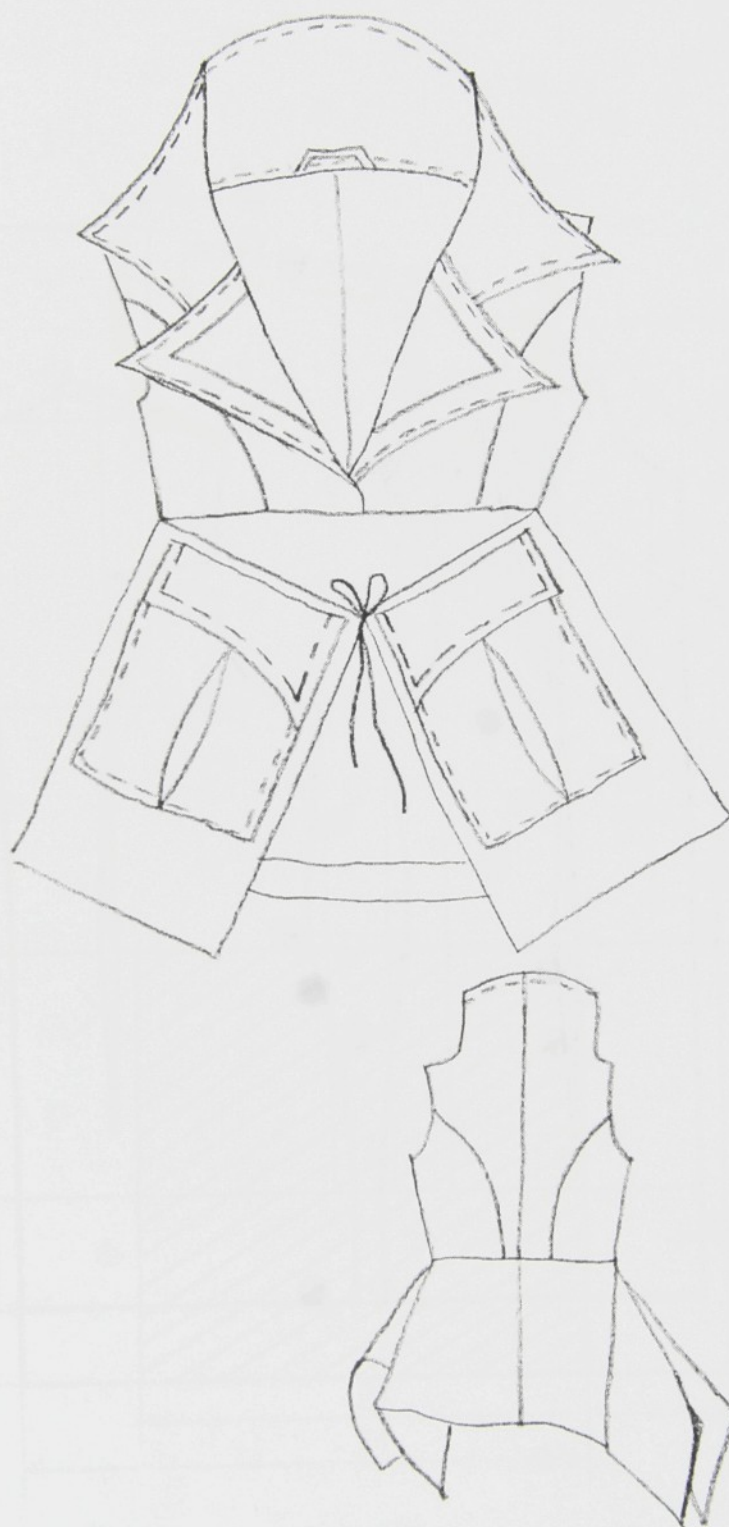

4.4.1 Návrh

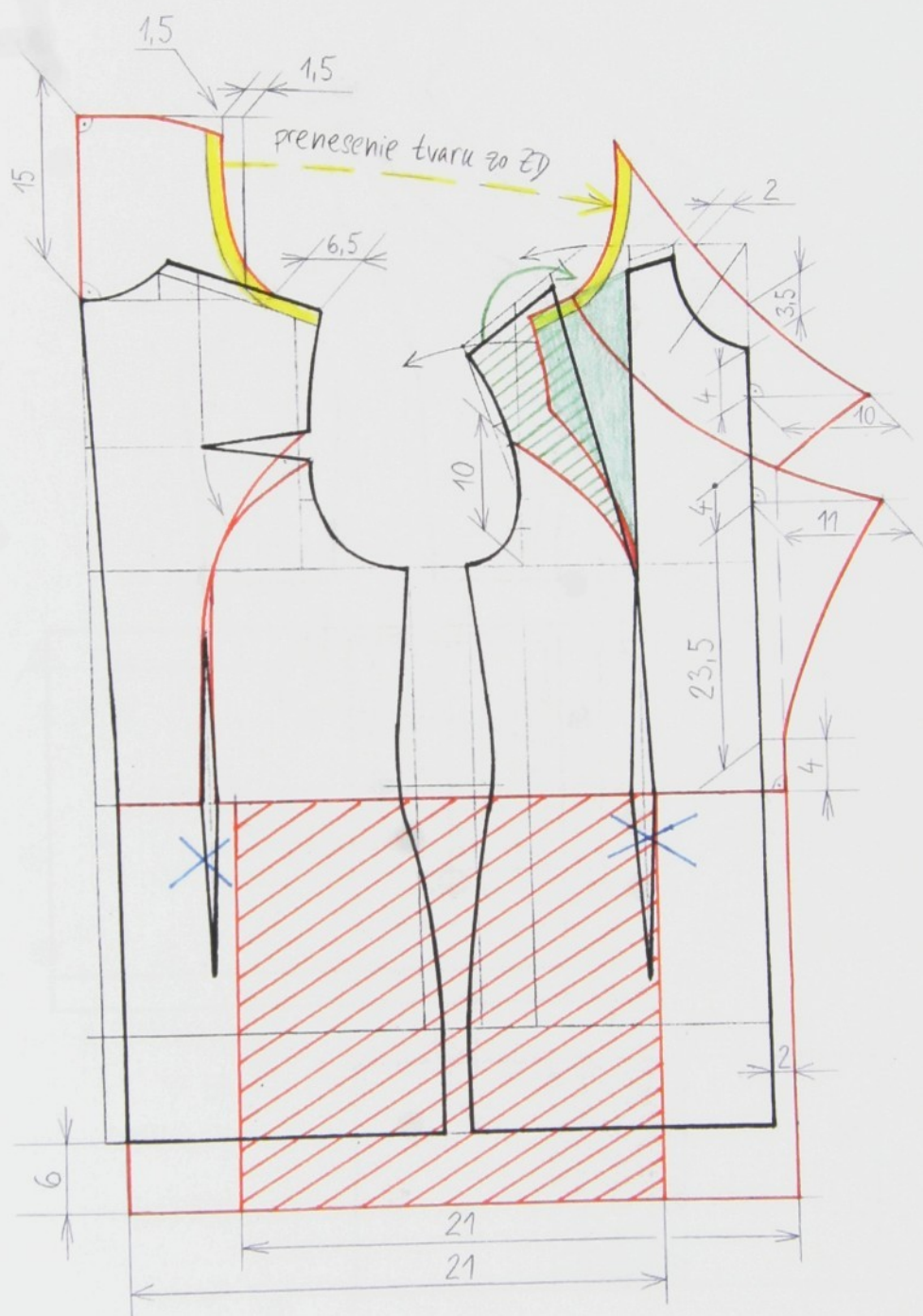

4.4.2 Technický nákres

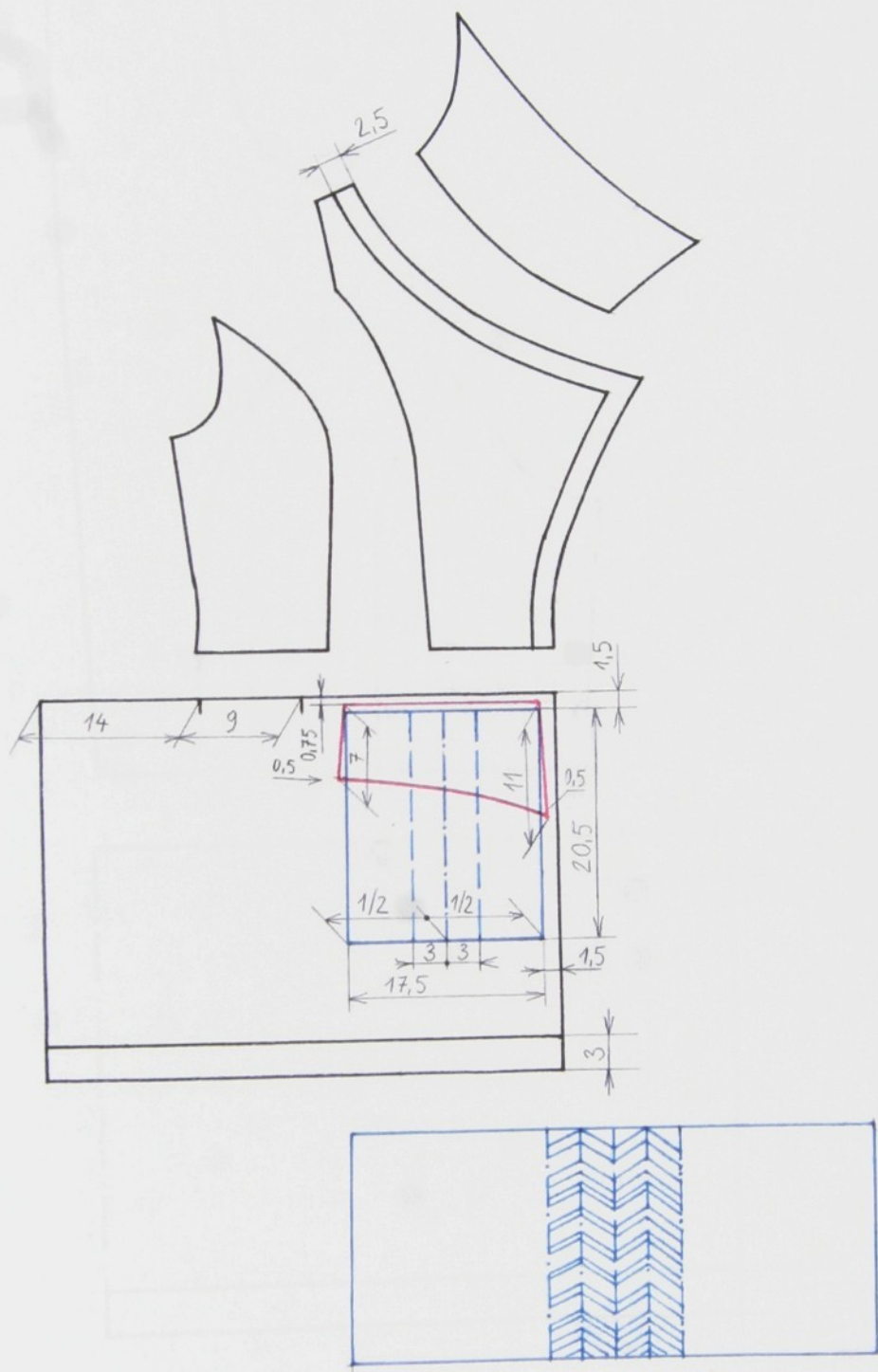

4.4.3 Konštrukčné riešenie

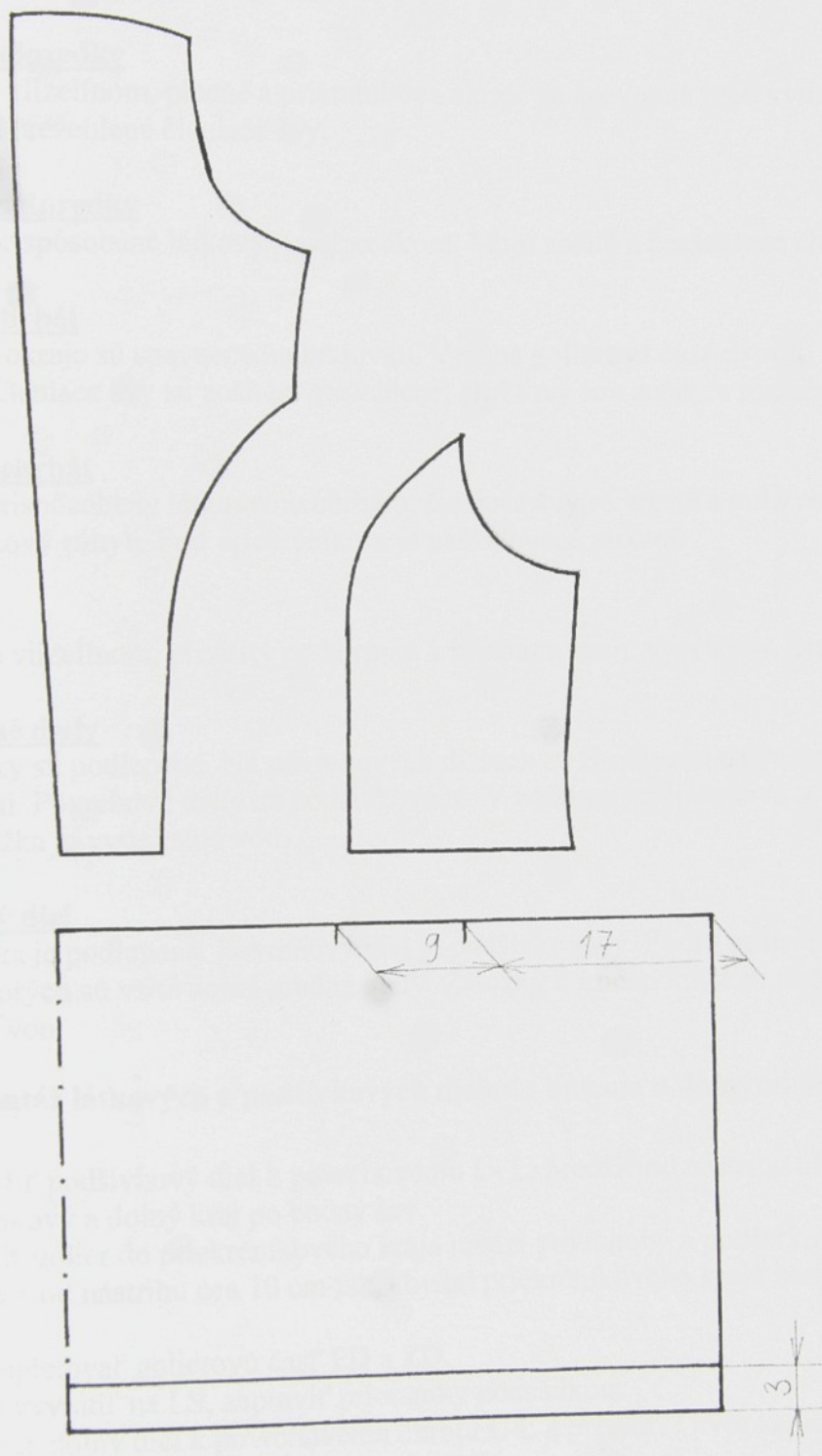
4.4.3.1 Modelovanie základného strihu

4.4.3.2 Vymodelované predné diely

4.4.3.3 Vymodelované zadné diely

4.4.5 Fotodokumentácia

4.5 Model č. 5- dámsky

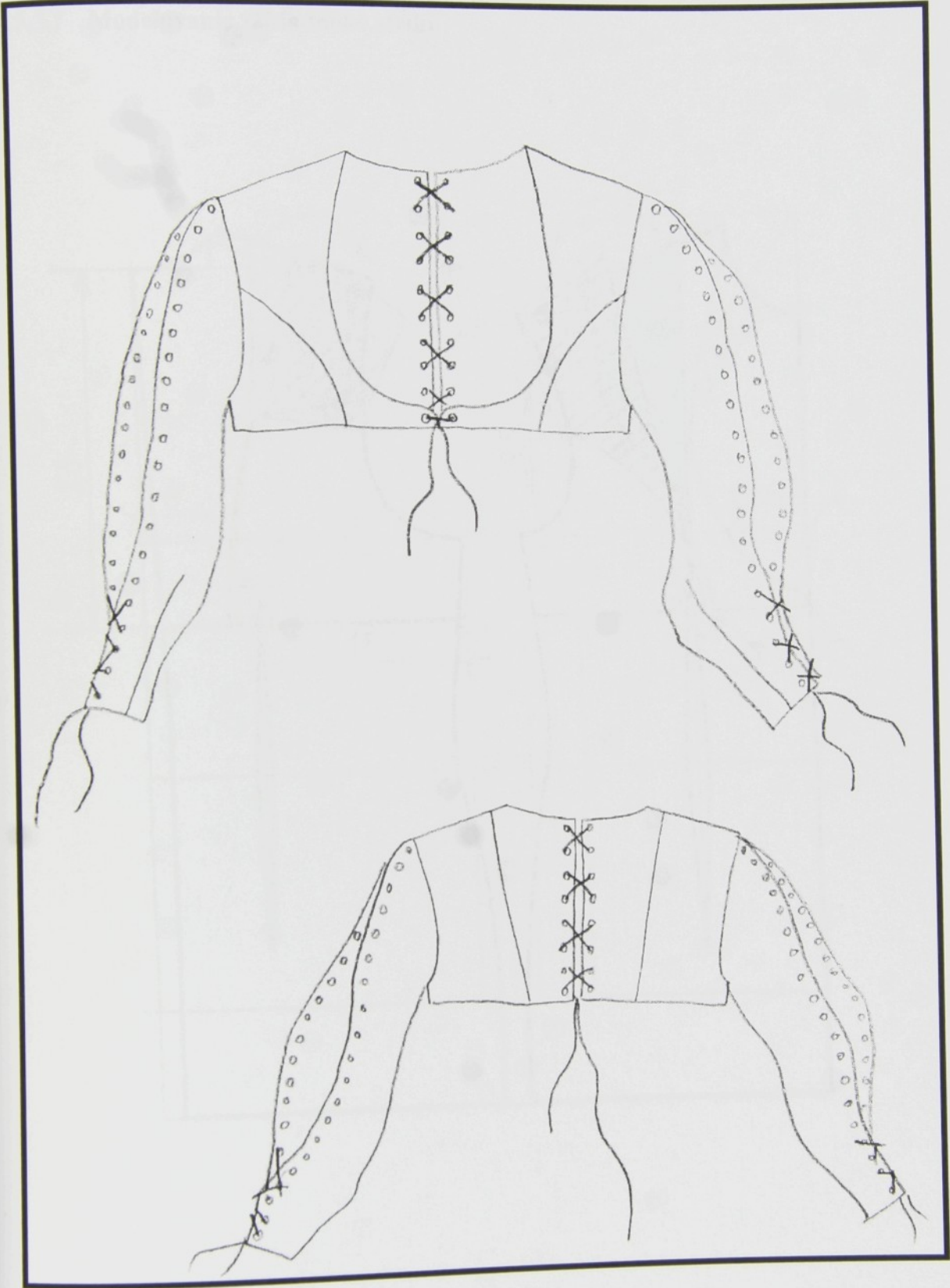
Model pozostáva z jednoduchých tvarov a minimalizmu čo zodpovedá mysleniu opačného pohlavia. Sako je strihané v podpazušnej línii a chrbát spojený korzetovými dierkami a stuhou. Táto varianta sa spája z westernovými sedlami kabátov kovbojov. Rukávy sú strihané po strede, ktorého kraje sú taktiež doplnené dierkami a v zápästnej časti je zviazaný. V dolnom kraji sú vytvorené záhyby ktoré zvyšujú objemnosť celého rukáva a tým vytvárajú väčší kontrast s trupom.

Pre maximálny minimalizmus prechádzajú korzetové dierky i do zapínania saka.

4.5.1 Návrh

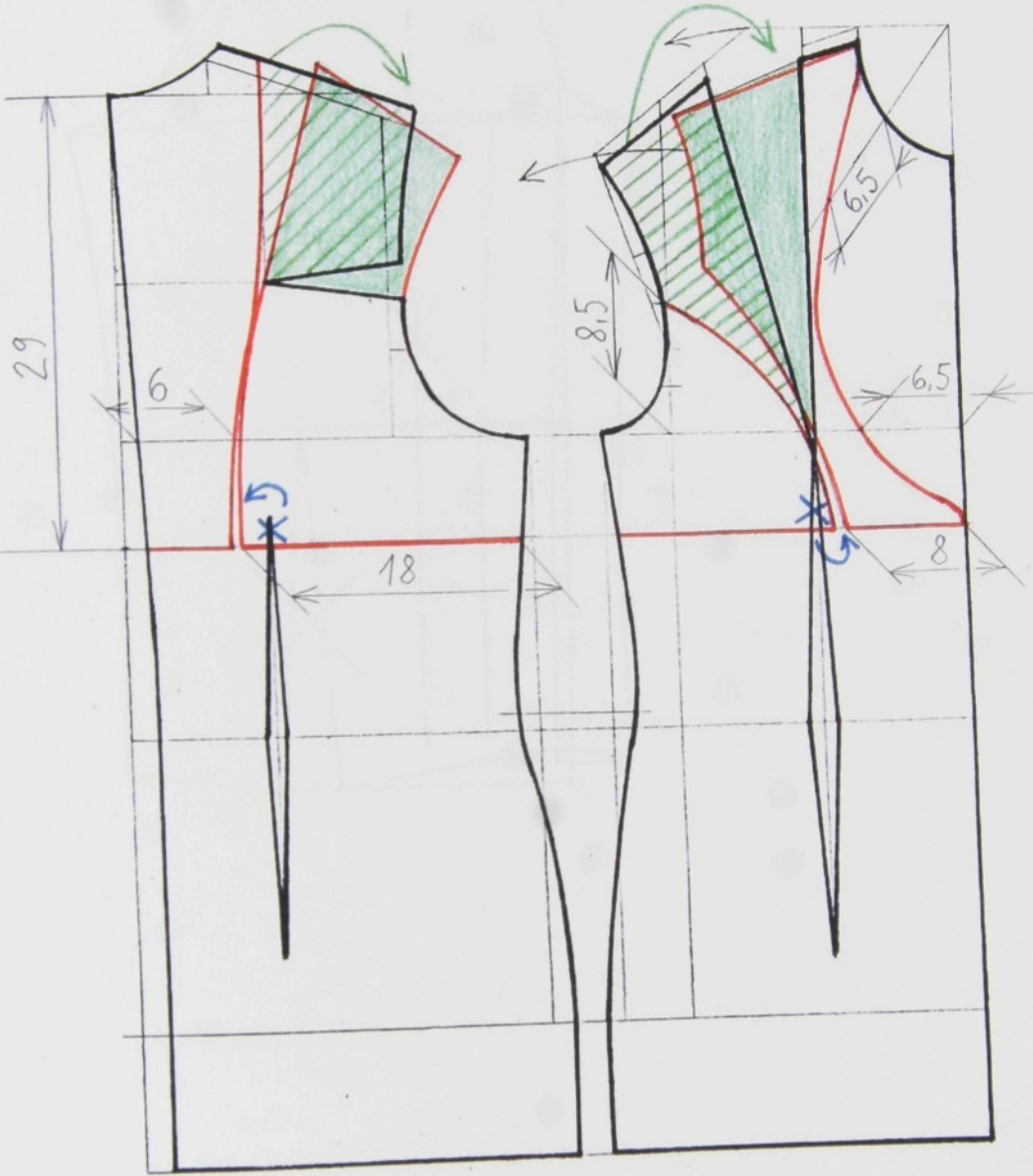

4.5.2 Technický nákres

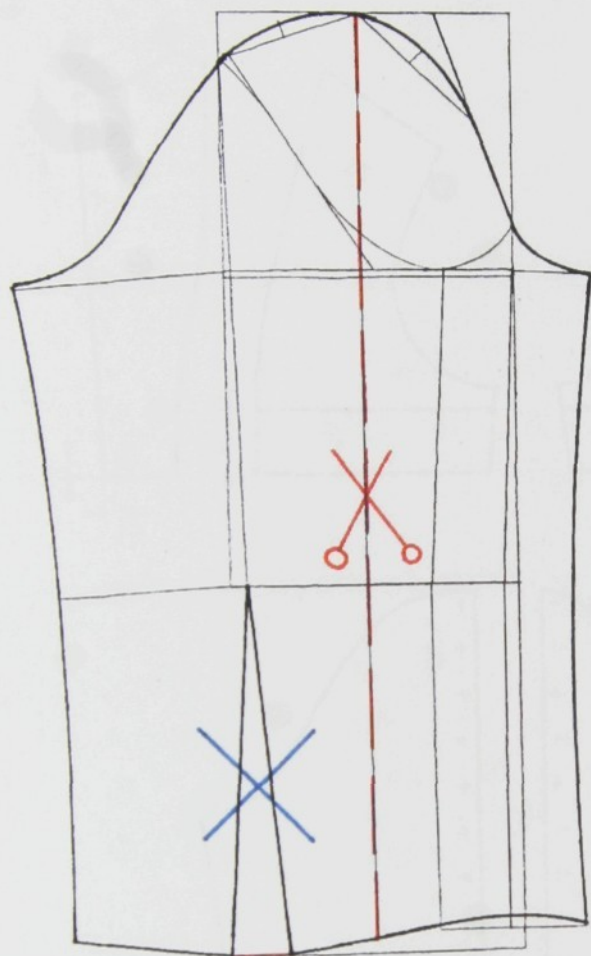

4.5.3 Konštrukčné riešenie

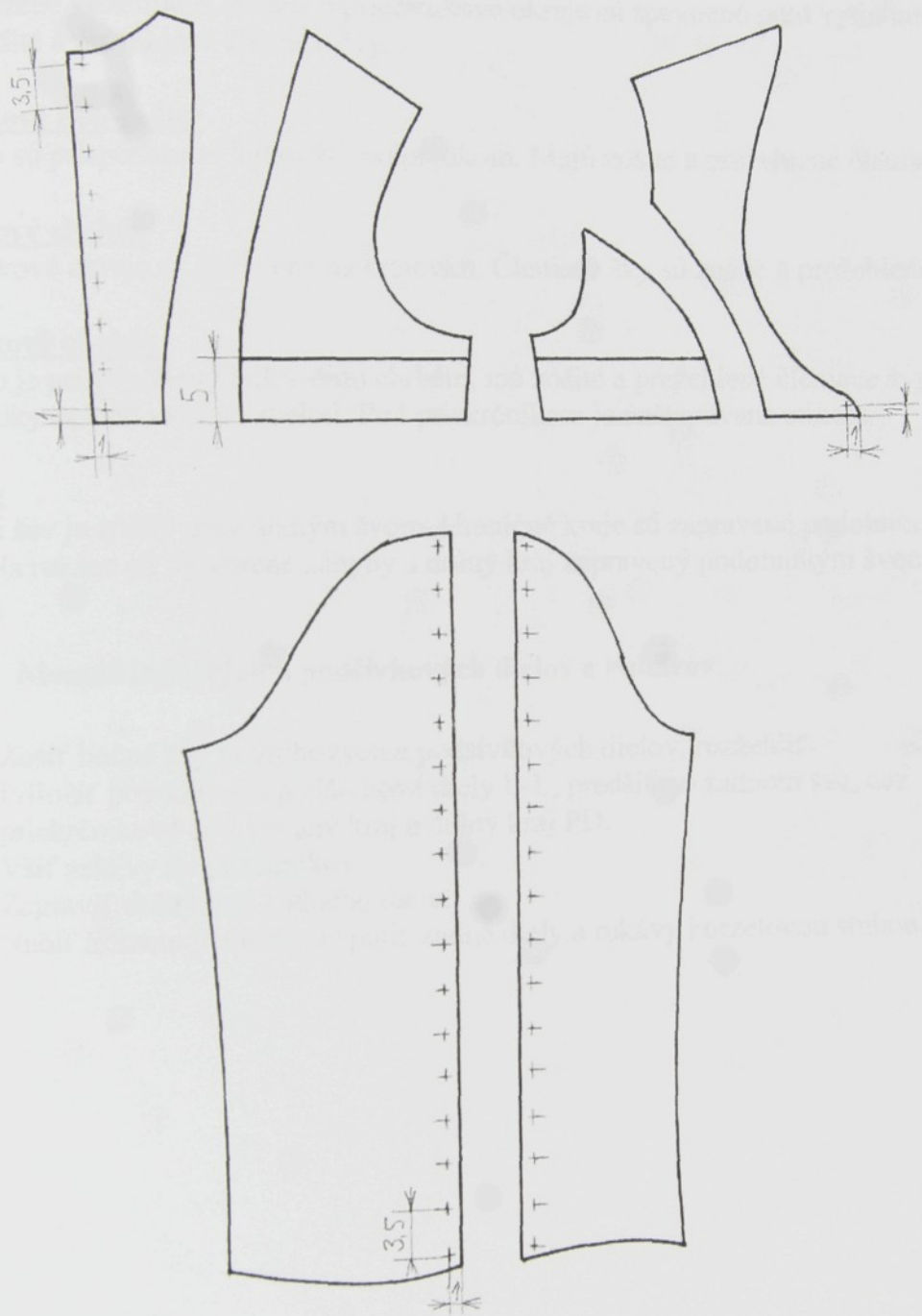
4.5.3.1 Modelovanie základného strihu

4.5.3.2 Modelovanie rukáva

4.5.3.3 Vymodelované diely

4.5.4 Technologický postup

4.5.4.1 Príprava dielov k montáži

Povrchové polpredky

Sú vystužené vlizelínom, plecné a prieramkové okraje sú spevnené pred vytiahnutím. Majú zošité a prežehlené členiace švy.

Podšívkové polpredky

Strihovo sú prispôsobené látkovým polpredkom. Majú zošité a prežehlené členiace švy.

Povrchový chrbát

Prieramkové okraje sú spevnené na krajovku. Členiace švy sú zošité a prežehlené.

Podšívkový chrbát

Strihovo je prispôsobený látkovému chrbátu, má zošité a prežehlené členiace švy a podsádky dolného kraja s dielmi. Pod priekrčníkom je naštepovaná etiketa.

Rukávy

Členiaci šev je zošitý prevráteným švom. Hraničné kraje sú zapravené podohnutým švom. Na rukáve sú vytvorené záhyby a dolný kraj zapravený podohnutým švom.

4.5.4.2 Montáž látkových a podšívkových dielov a rukávov

1. Zošit' bočné švy povrchových a podšívkových dielov, rozžehliť.
2. Priložiť povrchové a podšívkové diely L-L, predšit' po zadnom šve, cez priekrčníkový šev, predný kraj a dolný kraj PD.
3. Všiť rukávy do prieramkov.
4. Zapraviť dolný kraj zadného dielu.
5. Nabiť korzetové dierky a spojiť zadné diely a rukávy korzetovou stuhou.

4.5.5 Fotodokumentácia

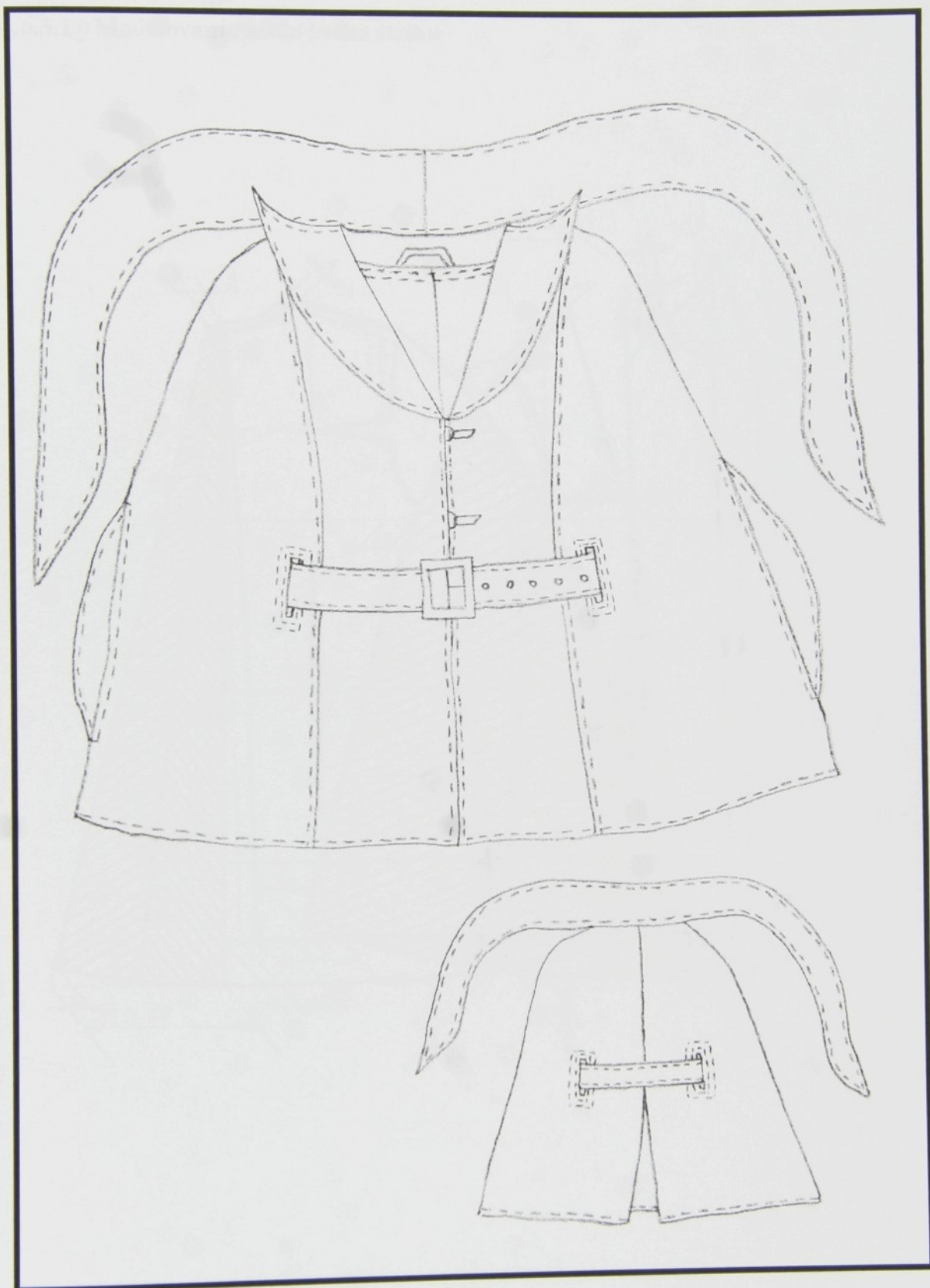
4.6 Model č. 6- dámsky

V tomto odeve dochádza k zjednodušeniu strihového riešenia. Plecnica je predĺžená do bočného šva a rukávová časť nahradená plochou základného materiálu. Výsledný efekt = pelerína, ktorá pôvodne pochádza z histórie pánskeho odevu. Predný diel je, ako u dámskeho saka, riešený fazónkovým zaobleným golierom, vyústením do špicu. V priekrčníku zadného dielu je všitá šála zakončená tvarom odzrkadľujúcim tvar fazónkového goliera. V bočných švoch sú vynechané otvory pre ruky. Dĺžka zadnej časti otvoru je zámerne dlhšia ako predná pre vyniknutie krajšieho tvaru.

Napriek jeho mohutnosti model pôsobí veľmi jemne a žensky, čo je spôsobené prelínaním prvkov v ňom zakomponovaných. Monumentalita základného strihu je potlačená zviazaním drieku opaskom a šálou okolo krku.

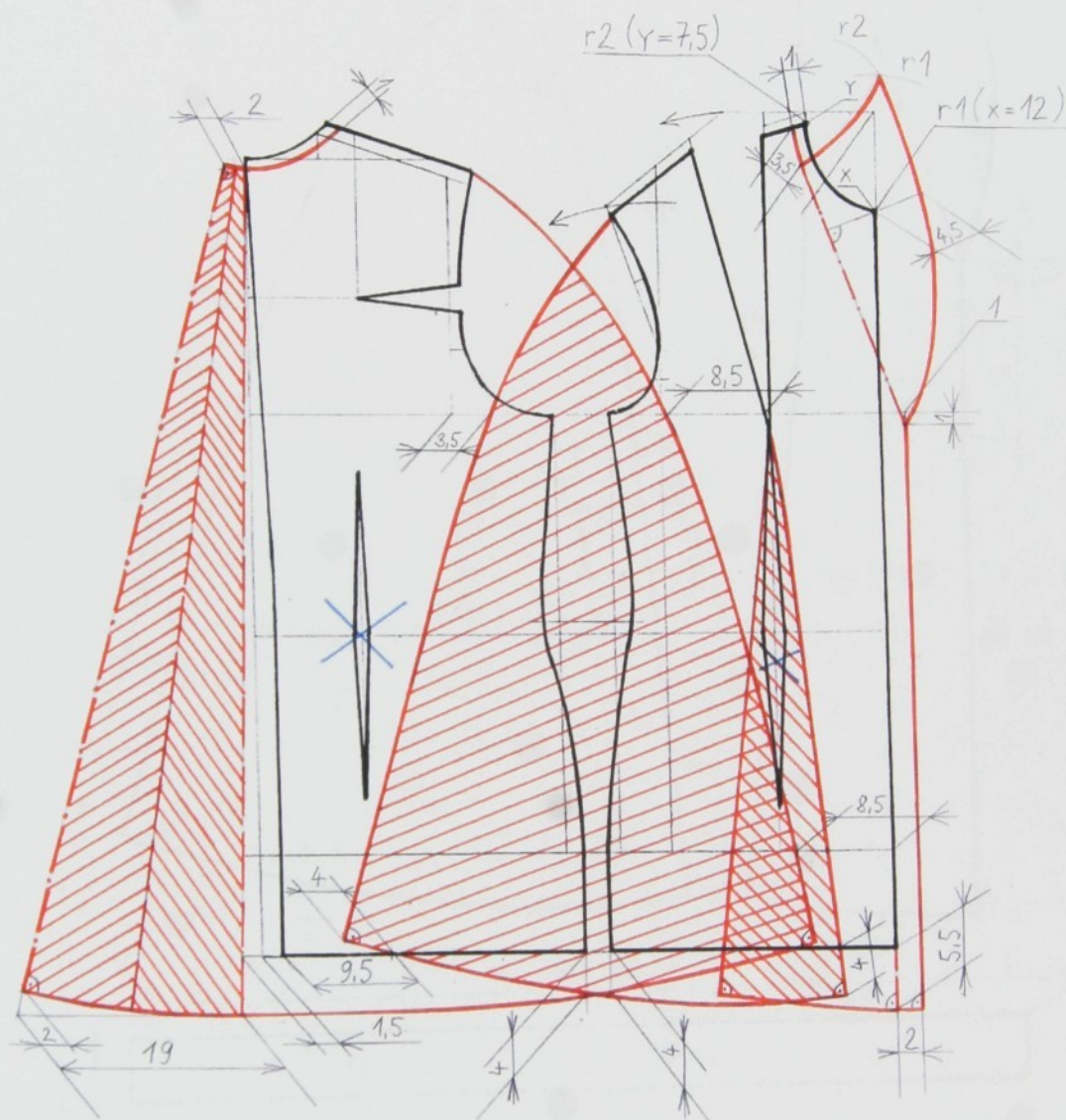

4.6.2 Technický nákres

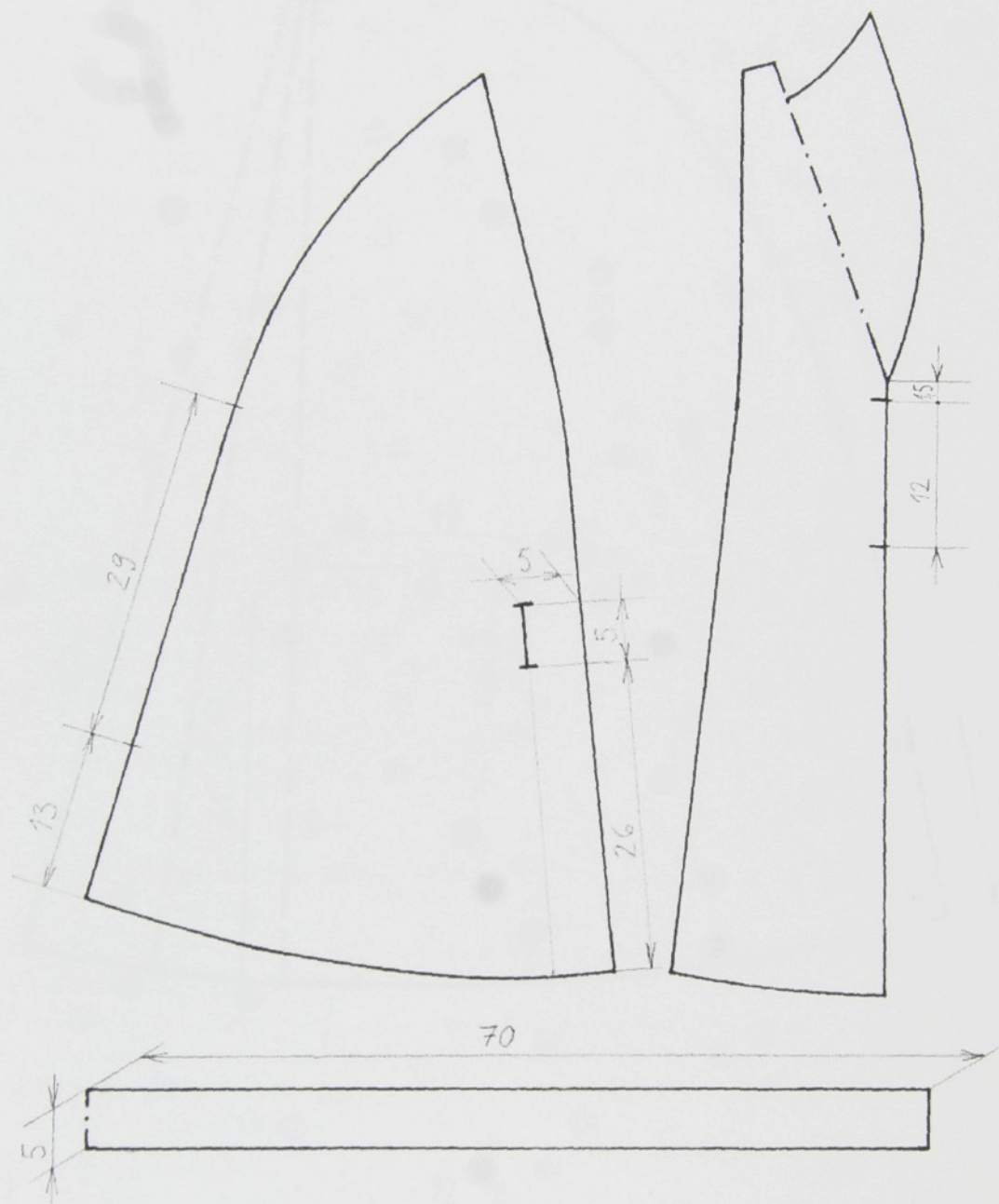

4.6.3 Konštrukčné riešenie

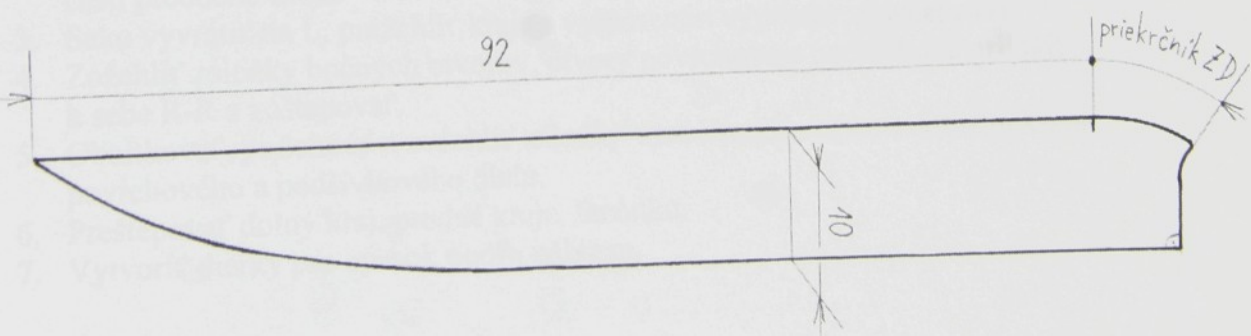
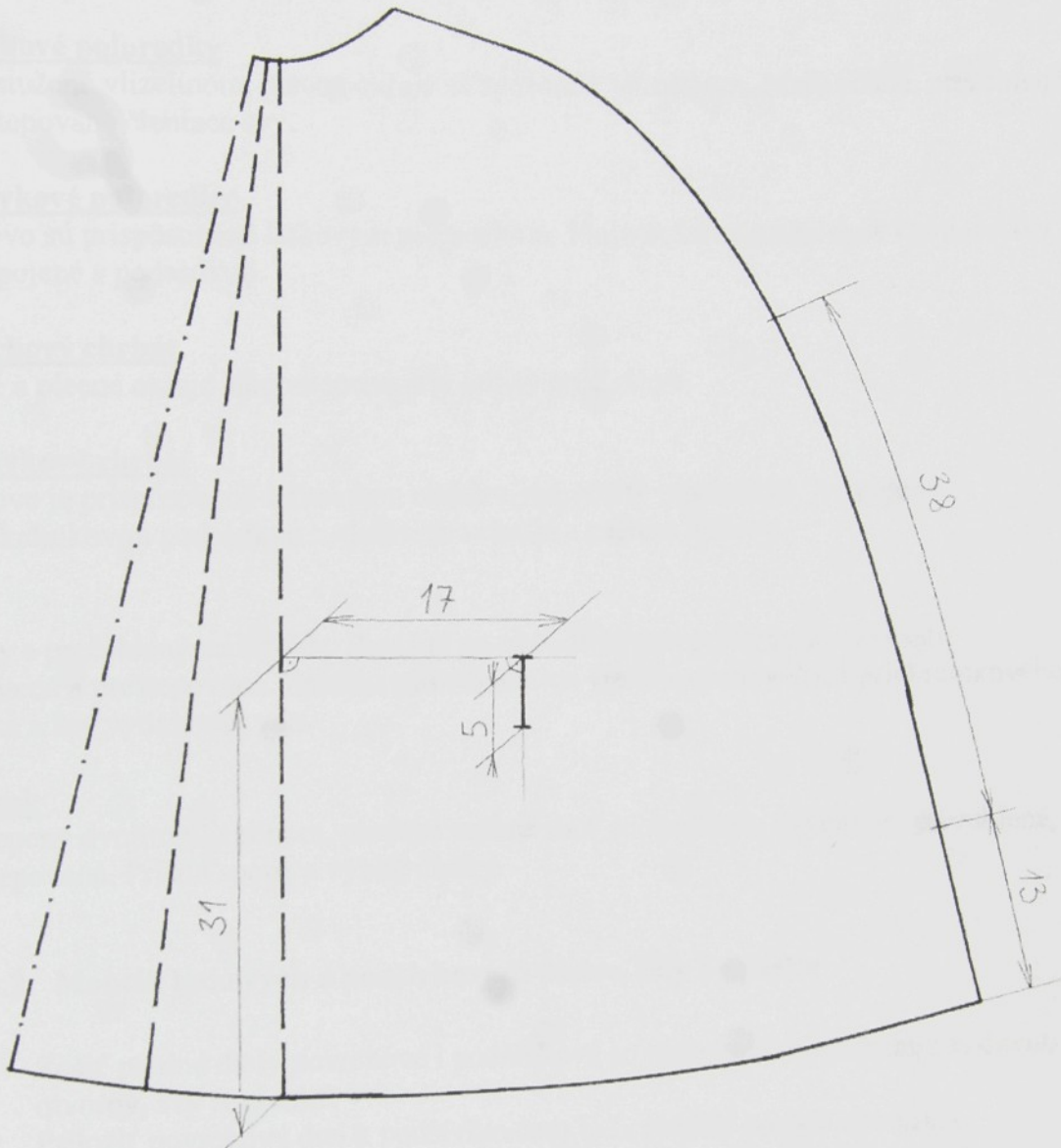
4.6.3.1 Modelovanie základného strihu

4.6.3.2 Vymodelované predné diely a konštrukcia opasku

4.6.3.3 Vymodelovaný zadný diel a konštrukcia goliera

4.6.4 Technologický postup

4.6.4.1 Príprava dielov k montáži

Povrchové polpredky

Sú vystužené vlizelínom, plečné okraje sú spevnené vlizelínom. Majú zošité, prežehlené a preštepované členiace švy.

Podšívkové polpredky

Strihovo sú prispôsobené látkovým polpredkom. Majú zošité a prežehlené členiace švy a sú spojené s podsádkou.

Povrchový chrbát

Dolné a plečné okraje sú podlepené. Má odšitý protizáhyb.

Podšívkový chrbát

Strihovo je prispôsobený látkovému chrbátu, má odšitý protizáhyb, je spojený s priekrčnikovou podsádkou s vložением vešadla a našitím etikety.

Šála

Zošitý a prežehlený zadný šev. Predšitá po obvode okrem priekrčnikovej časti, vyvrátená a preštepovaná. Záložka nastrihnutá vo vrcholových bodoch priekrčnikového oblúka a šev vytiahnutý von.

Opasok

Podlepený dvojito vlizelínom, predšitá vrchná časť so spodnou, vyvrátená, prežehlená, preštepovaná. Prišitá spona a vybité dierky.

4.6.4.2 Montáž látkových a podšívkových dielov, šály a opasku

1. Zošit' predné diely povrchové i podšívkové so zadnými s vynechaním bočných otvorov, švy rozžehliť.
2. Priložiť povrchový diel k podšívkovému L-L, predšit' od dolného kraja s vynechaním šírky protizáhybu, po prednom kraji cez priekrčník s vložением šály do priekrčnikového otvoru. Zostrihnúť záložky v hrote fazónky a dolnej časti predného kraja.
3. Sako vyvrátiť na L, prežehliť kraje s vytvorením výpustky, preštepovať.
4. Zožehliť záložky bočných otvorov, otvory povrchové a podšívkové priložiť k sebe R-R a zoštepovať.
5. Obnitkovať, podohnúť a zožehliť záložky vynechaného otvoru dolného kraja povrchového a podšívkového dielu.
6. Preštepovať dolný kraj, predné kraje, fazónku.
7. Vytvoriť dierky pre opasok podľa nákresu.

4.6.5 Fotodokumentácia

5 Záver

Čo dodať na záver? Snád' to, že pánske sako, ako som sa sama po prvýkrát presvedčila na vlastnú kožu, je naozaj tou najťažšou entitou v krajčírskom svete. Nebála som sa prepojiť rôznorodosť materiálov s fantáziou, čoho výsledný efekt ohodnotí každý jedinec individuálne. Koľko ľudí, toľko chutí... Doteraz som mala skúsenosti s dámskym šatníkom, takže som si mohla dovoliť varianty ktorými bolo vynechanie niektorých základných operácií a nahradiť ich inými možnosťami. Snažila som sa teda prepojiť nové so starým, poznané s nepoznaným.

Použitá literatura

Století módy- Charlotte Seeling (Slovart, 2000)

Dějiny odívání- Ludmila Kybalová- Barok a rokoko
Renesance
Starověk
Středověk (Lidové noviny, 1996)

Dějiny umění 1- 10- José Pijoan (Odeon, 1997)

Tvůrci světové módy- Věra Hrubá (Nava, 2000)